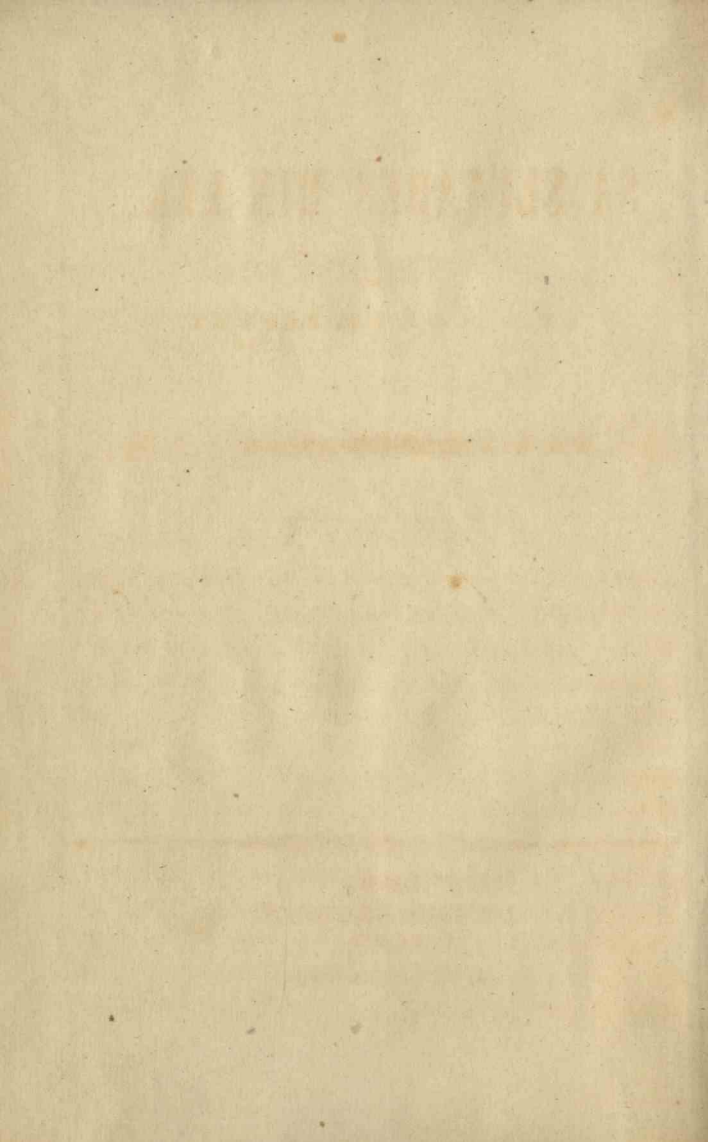

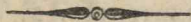

Faint, mostly illegible text on an aged page, likely from a historical document. The text appears to be a Latin inscription or a page from a book, but the characters are too faded to transcribe accurately. Some words are barely discernible, such as 'Sardinia' and 'Cato'.

SÅ SLUTADES MIN LEK,

EN TAFLA UR LIFVET.

(af Mani Kraftman)

A decorative horizontal flourish consisting of a central oval shape with a small circle inside, flanked by two curved lines that taper to points.

ÅBO,

J. C. FRENCKELL & SON

1848.

J. W. Lilljas förlag.

BY STEPHENS AND CURRIE

NEW YORK: 1850.

IMPRIMATUR: G. F. AMINOFF.

(of course the same)

THE END OF THE WORLD

SÅ SLUTADES MIN LEK,

EN TAFLA UR LIVVET.

Till Allmänheten:

Det kan visserligen synas förmätet, synnerligen i vårt land, att ett fruntimmer vågar sig ut på den slipprigu författarebanan. Men i förlitande på tidsandan, som försäktar äfven vårt köns rättighet att deltaga uti andra angelägenheter, än de endast rent materiella, samt i förtröstan på det öfverseende af kritiken, som en nybegynnare torde hafva någon rätt att påräkna, har jag vågat detta försök, hvilket jag innesluter i mina värde landsmäns och landsmäninnors gunstbenägna välvilja.

Författarinnan.

FÖRSTA KAPITLET.

”Som en bölja
med den andra,
så vi följa
må hvarandra.”

Med dessa trösteord lemnade mig Johanna, med denna öfvertygelse skiljdes jag glad från mamma Segerman, hvilken, sedan jag var frånvarande, endast hade en son kallad Axel, och en enda dotter, som hette Johanna. Sjelf är jag enda sonen till en olycklig mor, som den stränga döden beröfvade mig, då jag endast var femton månader gammal. Öfvergifven och värnlös, upptogs jag af kaptenskan Segerman, hos hvilken jag erhöll all moderlig vård. Men vid uppnådda tretton år, sade hon mig med tårar i ögonen: ”min kära August, jag har talt med en kapten Williams, som far ut på en sommarresa, att han ville taga dig med sig i egenkap af kajutvakt. Han är en bra karl och har lofvat mig att faderligen behandla dig. — Jag nödgas, ehuru djupt det än smärtar mig, förtro dig, att jag icke längre har råd och tillfälle att påkosta din uppfostran, sedan min son Axels studier vid universitetet, nu årligen betydligt medtaga mina ringa tillgångar. Men skulle du

ej tycka om det trolösa elementet, så har du fritt att välja efter behag och böjelse.”

Jag nödgas bekänna, att denna underrättelse — ehuru trösterikt och löftesfullt det än var, att alltid ega ett hem hos mamma Segerman, en syster i Johanna och en bror i Axel, — orsakade att jag, för andra gången i min lefnad, gret smärtans bittra tårar. En gång förut hade det skett, då Axel blef ond, för det Johanna gaf mig företräde och sade, ”att han, och icke jag, vore Johannas rätta bror.” — Vid det jag nu gret, torkade Johanna bort tåren och tröstade mig med oskuldens och hoppets rena språk: ”min barndomsfröjd” — sade hon — ”min lärare och broder, när du far bort, eger jag intet jemnårigt hjerta att öppna mig för, och ingen ungdom att leka med; det är så mycket i vårt unga hjerta som mamma, ehuru så mycket äldre, så öm och kärleksfull, icke förstår sig på; — när du far bort blir jag så ensam. Men är du länge borta, August, så tar jag min tillflykt till pennan, — då skrifver jag allt — —; men med pennan kan man dock uttrycka så litet, och det är mycket — mycket, som ej får rum i ett bref.” — Denna stund, dessa ögonblick af lycksalighet, inträffade under en tidpunkt, då dygden icke ännu frestades och hoppet ännu aldrig bedragit. Men redan då fick jag erfara, att i menniskans bröst finnes ett begär nedlagdt, att äfven i synlig gestalt ega ett föremål för sin dyrkan.

Jag skiljdes från fosterföräldra-huset med blandad

känsla af vemod och hopp; och Johannas sista afskedsord voro: "Gråt ej August! — — —

"Som en bölja
med den andra,
så vi följa
må hvarandra."

ANDRA KAPITLET.

"Se, öfver jord och vatten hvilar natt,
Och himlen breder ut sin stjerneskatt.
Allt slumrar tyst och stilla, men ännu
Jag vakar här, och med mig vakar du,
O milda modersörg!"

Dagen efter vårt afsked följde jag med kaptenen om bord på Viktoria, så hette fartyget, gossens blifvande hem. Kaptен Williams var en man med egenskaper af sällsam art. Hans handlingar voro bestämda och kraftfulla; dock framlyste i allt en liberal anda, som gjorde, att han icke allenast var fruktad utan ock älskad. Jag kan väl aldrig glömma den första exercisen med oss okunniga gästar, trenne utom mig. Kaptenen röt: "Har du intet reda på styrbord och babord, din galeja! — Hvad går du och kattholsar efter? Jag skall lära dig att kovända — klart att vända — för di vind

— upp med rodret — lossa balinorne — stick upp fockhalsen” o. s. v. — Så snart vi kommit till sjöss var det att brottas med starka stormar; det var ett oupphörligt åkande backe utföre och backe uppföre, vältrande än åt styrbord än åt babord; ett stampande och stötande liksom när man åker på släda och hästarne skena på en mycket gropig väg. Men denna slags rörelse var ingalunda i min smak. Jag har aldrig tyckt om att sitta i släng-gunga eller åka efter hästar, som skena. Man brukar kunna vänja sig vid allt, till och med att vara illamående, så att man slutligen knappt vet af det, eller kanske på köpet inbillar sig att man mår förträffligt. Är man så långt kommen i sjölifvet och försedd med en så lycklig inbillningsförmåga, bör man icke försumma att vara ute i stormen på hafvet. Det ligger något på engång hemskt och storartadt i de scener, som spelas på den blå tiljan, der molnen äro kulisser och Eolus kapellmästare. — Det var förtjusande att kunna sitta långt ute på bogsprötet, för att se huru kölen skar in i vattnet. Det bottenlösa djupet, hvaröfver man sitter, den friska vindens susning omkring öron och kinder, den jemna höjning och sänkning af fartygets framstam för hvarje våg, det genom-bryter, samt de kufvade vågornas sorl — allt bidrager att väcka sinnet till den trotsande hurtighet, som framgången medför. Med triumferande känslor blickar man omkring sig och under sig: det lyser, det skummar, det brusar; men oupphörligt vexlande med än högre än mattare dån.

Jag började redan tänka, att sjökort och kompass missvisat min käcke kapten, då jag hörde honom ropa: "Kom upp pojke och kryssa dig fram, vi ha redan lots ombord. Nu ha vi vägvisare, du löper ingen fara pojk August;" — så kallade han mig. Nu hade vi godt väder och hvad kunde vi mera begära. När himmelen klarnar, klarna äfven sjömännens väderbitna ansigten. Det blef en glad sinnesstämning ombord, och allas ögon riktades åt land. När vi hunnit litet längre fram, mötte oss landluften med sin friska fläkt af strändernas vegetation. Man kan ej föreställa sig, hvilket intryck denna angenäma helsning ifrån land gör på alla nerver, då man länge legat till sjöss. Nu var det tredje veckan sedan jag lemnat hemmet, och vi voro nu nära Bornholm. Väderleken var vacker och behagligare segling kunde man aldrig göra. Det enformiga melankoliska hafvets molndigra horizont hade, liksom på en gång, dragit sig tillsammans till en grönskande ring, och molnen voro förbytte till yppiga lundar, under hvilkas skuggor man såg de täckaste boningar skymta fram, för att spegla sin halfgömda fägring i det stilla klara vattnet. Seglare gingo och kommo. Små båtar rodde emot oss med fisk, bär, mjölk, o. s. v. Aek! då kände jag mig genast liksom mera hemmastadd. Jag var uppvuxen bland fogelsång och löffrän och derföre betraktade jag äfven dessa tafloer med intresse, såsom påminnande om lekplatserne från en lycklig barndom.

Aek, hvad denna dag var obeskrifligt skön! Vi ha-

de hunnit öfver ett i mitt tycke obegränsadt haf, som låg bakom oss, himlen var ljusblå, sommarsolens gyllene strålar lekte med böljorna på hafvets purpurskimrande yta; — allt rörde sig liksom uti dans, vid kamraternes glada sånger.

Efter hela dagens "ror i lä, — klart att vända" — befunno vi oss vid Köpenhamn och det föreföll mig nu, som skulle jag redan i tiden nått paradiset portar. Utom det, att alla nationers flaggor korsade hvarandra med skiftande färgor, anlände på samma gång en rysk eskader, bestående af två fregatter och en korvett. Skott på skott knallade, musiken dånade. Ack, hvilken herrlig tafla! Solen strålar från en högblå himmel och luften är klar och mild, som på en nordisk sommardag. — Seglare, som legat och väntat på vind, sväfva nu fram i tjoftal från de olika ankarplatserna, blänkande i sin hvita skrud och så höga, så stolta, som hade ingen storm kunnat böja deras toppar, och ingen klippa vågat sätta sina falska, spejande huggtänder i deras gungande bogar. Jag hade önskat, lik de besjungna svanorna, simma och dricka förfriskning ur den lugna böljan.

Under det jag glömde mig i åskådandet af allt detta, hördes kaptenens kommando: "fira ned julen — fyra man klara att gå i land." Då klappade mitt hjerta mellan fruktan och hopp, om jag skulle få följa med. Som galjon i fören fick jag hålla utkik; min önskan blef således uppfylld och vi kommo snart i land. En ny

frisk grönska hade efter det sednast fallna regnet utspridit sig öfver marken. Många slags trån med utspruckna ljusgröna blad, i hvilkas skugga uppspirade tusende slags olika sorter blommor, fängslade mitt öga. De kringvandrande madamerna (månglerskorna), den ena öfverträffande den andra i skrikkonsten, oroade mig dock med sitt sjungande: "köb kirsebär, to skilling snär; köb rejor" m. m. Den ena var den andras echo.

Jag åtföljde kaptenen öfverallt, och under vår vandring nådde vi snart Kongshaven. Mitt öga mötte der en frisk genomskinlig källa, som porlade upp vid foten af en åldrig ek. En dryck ur den sköna källan! tänkte jag, och räckte ut min vattentöta hatt samt drack en god portion af detta uppfriskande vatten, tänkande: då denna källas ådror ge lif åt jorden, kan det ej heller vara utan sin nytta för mig. Vidare fängade jag med min hatt silfverfjärilar, i tanke att dermed göra en present åt min Johanna, — de glimmade som morgondagg på blommorna; och då trodde jag — nog vet jag hvad jag trodde jo, att jag tyckte mycket om dessa fjärilar, betraktade såsom mina reskamrater

Kaptenen, som under mina reflexioner hunnit ett godt stycke före mig, röt med sin basstämma: "Hvad fan pojke, hvad har du för dig?" Vid min öppna be-kännelse smålog han, sägande "följ du bara mig, så får du lära dig känna staden." Då var det mig imel-lertid likgiltigt hvad hvart och ett ställe hette. Hvad jag sedan den tiden minnes, är Rosenborgs slott, Bör-

sen, Theaterhuset, Österport, Amager Torg, en kappridning, en maskerad, ett lindansarsällskap, en theaterpjäs på Kongens theater, kallad "Johanna af Montfaucon" m. m. Klockan var tio på aftonen då vi återkommo ombord; naturen hade gjort sin dekorationsförändring och nattens förtrupp hade redan ryckt fram på scenen. Hafvets klara vatten hade blandat sin färg med aftonrodnadens rosor, och efter hand sjönk solen och försvann som en slocknande eld. Svårt är för mig att beskriva denna tafla, och hvad är det värdt att med ord söka måla, hvad som är obeskrifligt. Naturens poesi kan ej öfversättas eller återgifvas, den måste njutas, kännas.

Vi dröjde fyra hela veckor i Köpenhamn innan vi åter lättade, hissade våra segel. Jag önskade att farten ej skulle stanna förr än vid den strand, der jag finge återse Johanna. Huru nedslagen blef jag ej på min fråga, — huru snart kaptenen trodde oss vara hemma? — då jag erhöll följande svar: "När vi först passerat Stockholm och sedan besökt S:t Petersburg; det vill säga, i höst, om ej kontraorder möta oss; ty då kan det hända att äfven vintern stryker med.

TREDJE KAPITLET.

Bort bära mig hän, de vaggande vågor
 Fjerran ifrån den vinkande stranden,
 Fjerran från barndomens strand.

Efter vår afresa ifrån Köpenhamn, klöfvo vi Östersjöns vågor i sex dygn, hvarefter vi kastade ankar på Stockholms ström. Skön var anblicken äfven här, ehuru ej att förliknas med den, vid så kallade "Kongens by" *; men Stockholm är ändock en präktig stad, ja just en riktig hufvudstad. Äfven här fick "pojke August" tillstånd att gå och se sig omkring. Denna gång gjorde jag styrmannen sällskap. Vi gingo upp för "Mellantrappan" och kommo snart till Riddarhuset. Sedan vandrade vi i rak linea från Riddarhustorget ned till Munkbron. Här sutto en rad månglerskor, eller så kallade "visthusdrottningar," mäktiga och myndiga, vid hvar sitt rike, eller ett långt bord, öfver hvars provinser de höllo ett vaksamt öga. Herrliga syn! Grönsaker, rotfrukter, bär af alla slag, blommor, krukor m. m. fröknar, fruar, mamseller, jungfrur gå omkring, beskå-

*) Detta omdöme är rakt motsatt de fleste andras, som haft tillfälle att anställa jemnförelse mellan dessa båda hufvudstäder.

da, fråga, välja, pruta, köpa. Derefter tågade vi upp för Storkyrkobrinken, med dess boklådor, åt Norrbro. Hvad mångfalld af yrken och ansigten, hvad brokigt himmel af granna herrar och damer, som gå in och ut uti Bazarens prydliga bodar, köpa tyger, böcker, musikalier, cigarrer, m. m.; hvilken fröjd att se folk ha mycket pengar! Jag gick ej in, jag såg heldre på folket utanför. Sedan spatserade vi åt strömmen. Båtar fulla af folk, fiskare, som i sina små farkoster lågo stilla och metade, syntes å ömse sidor af bron och fiskmåsar kretsade i luften, skreko och dykade stundom ned i vattnet. På strömparterren vaggade silfverpopplarne, på gräsplanen derstädes lekte vackra barn, under det de unga mödrarne från de under träden stående bänkarne vakade öfver dem; vid små bord sutto mindre sällskaper, som åto glacer, skrattade och pratade; ensamme herrar roade sig med lektyr och rökte cigarr; ångslupen Necken sköt fraggande fram på strömmen och inbjöd på en färd till Djurgården; på vägen åt Djurgården foro herrar, galopperande på stolta hästar och vagnar och gigger rasslade af och till. En sak fick jag imellertid ej veta: nemligen hvem den granna herrn var, som gick öfver Gustaf Adolfs torg, och för hvilken vakten vid Prins Gustafs palats ropte: "i gevär!"

Något vidare har jag icke från Stockholm att förtälja. Efter en månads vistelse derstädes voro vi klara derifrån; men, o öde! ännu fingo vi icke vända åt det

kära Finska hemmet. Säsom ett echo till återsvar af kommando-ordet, skallade styrmannens starka stämma: "brassa seglena fyrkant — väl öfver allt" — och så bar det ut igen på det trolösa elementet. Vi styrde kursen åt S:t Petersburg. Sommarens soliga dagar hade öfvergifvit oss, och höstens mulna hade inträdt. Vindens gny väckte mig ofta till den sorgliga erinringen: här står du mellan farliga lömska klippor i stormen, alldeles fördjupad i en oändlig känsla och betraktelse öfver verlden. Då kände jag mig för första gången genomgås af den tanken: du är ej skapad för sjön! Nej! hellre må du företaga dig något annat. Ack, om du blott under några få år, kunde få byta ställning i lifvet med dessa rikedomens barn, som blott behöfva vilja för att kunna, under det du, fattig stackare, måste kunna för att vilja! Hvad har du nu af dina resor? — Jo, du har sett verlden. Men att glänta i dörren är icke nog, och att resa öfver hafvet för att flere veckor ligga till ankars, är detsamma som att vara lefvande begrafven. Men jag lemnar mina reflexioner. — Efter tio dygns färd, anlände vi till Kronstadt. Men som vår Viktoria låg för djupt, för att kunna flyta upp till S:t Petersburg, fick pojk August på afstånd beskåda slottet och staden, som dolde sig i majestätiska moln. Vi fingo genast påhälsning ifrån brandvakts-skeppen af grannt klädd militär. Härstädes flagga de fleste nationers skepp och ifrån åtta serskilda håll dånade kanonernes skott. Jag trodde mig imellertid få

nöjas med blotta utsigten af den prägtiga staden, då kaptenen steg om bord på ångfartyget Feodor, medtagande mig till det vidt omtalade S:t Petersburg. Ångfartygets salonger voro så pragtfullt inredda och allt öfrigt så förvånande, att jag på mitt obildade sjömansspråk ej kan göra mig begriplig, om jag ock ville beskrifva allt hvad jag erfor. Vi landstego vid Wasili Ostrow, och tågade fram öfver Isaaksbryggan till Newski Kasanski Snaminima. Af alla de storartade föremål jag såg, tycker jag mig kunna säga, att de ropa till förstörelsen: "Se vår styrka!" och till lyckan: "Vi befälla dig hit!" — Men om kaptenen nu frågade mig, hvad jag mest tyckte om, så vet jag hvad det var: jo, se det var fältjägare, gensd'armer och spannriddare. Så när hade jag glömt iswotschikerna: välsignelse öfver dem! Känner jag en brinnande längtan, flyger mig i hast en idé genom hufvudet, skall jag hinna hastigt från den ena linien till den andra: huru bekvämt är det icke då, att i hast, vare sig på gata, torg eller gränd, möta ett blygsamt ekipage eller droschka, fullfärdigt till min disposition, utan att behöfva afvakta påpelsning eller fulländande af en kusktoilett. Den ryske hyrkusken och den svenske åkaren äro hvardera mycket lätt födda. Kanhända den sednare super något mer. Det spirituösa om äfven icke spirituella, ligger således i detta fall öfvervägande på svenskens sida. Åkaren är i kraft af sitt kall, icke i tillfälle att hålla några måltider. Han tar sig då och då en sup, supen

blir en vana och måltiden stannar vid supen. Han evigt grundlägger, men bygger aldrig fullt. Häraf kunde göras en gåta, om icke gåtornas tid vore förbi.

Vårt vistande i Petersburg var kort, och snart återstod för mig endast att åter bege mig om bord på Viktoria, som nu ändtligen tågar åt hemmets kust. Sedan vi lemnat Kronstadt, hade vi en svår storm. Det var som om alla elementer slagit sig lösa för att rasa och härja. Vi förlorade en man; den bäste af matroserne blef vågornas rof. Vid denna förfärliga syn, tänkte jag för andra gången: sjöman skall du icke blifva; detta må utgöra första helsningsordet till mamma Segerman.

I november lyckades det mig att hinna hemmets efterlängtrade och välkända strand. Hvilka korsande tankar genomföra då ej den sex månader gamla sjömannens hjerta! Min blick skådade de höstgula löfskogarne, fälten lågo förstörda och ett omätligt töcken öfversväfvade dem. Detta oaktadt genomträngde mig den alltid förtroliga naturen. Dess eviga väsende andades till mig och jag sjönk i en hvilande förtjusning. O, rena ögonblick! O, min själs himmel, i hvilken alla jordens små hänryckningar af väl och ve försvinna!

Sedan visitationen för sig gått, lemnade jag Viktoria och hastade med skyndsamma steg till min fostermoders boning.

FJERDE KAPITLET.

”Der stod ett hus, gladt som ett barndomsminne,
 Och idel kärlek blommade derinne;
 Det stängdes snart för mig; ej någon vård
 Jag har på dessa minnens kyrkogård.”

Hvem kan beskrifva återseendets ljufhet; den kan endast kännas. Jag omfamnades med välkomsthelsningens fridskyss af den, som för mig utgjorde mitt lifslucka i hela dess fullhet. Frågor och svar vexlade om hvarandra, som guistrorna vid ett väl lyckadt fyrverkeri. Johanna öfverraskade mig med en nyförfärdig färdighet uti handarbete, då hon lemnade mig en liten brefgömmare med symbol af troheten. Huru förlägen var jag ej, att icke hafva något åt henne, hon, som egnat så mycken tid och onitanka åt mig. Oaktadt detta, ansåg deras öfverseende godhet mig ingalunda vara en obetydlig medlem i denna lilla familje-kommité. Jag åhörde icke några tvetydiga komplimanger. Mig erkändes all rätt att nu förklara hvad jag tyckte om sjölifvet, och man sade mig, att jag ej af grannlagenskap behöfde dölja min tanka. Jag såg derföre upp som en kyrkans pelare, och beslöt att följa öfvertygelsens

väg, efter icke något magtspråk hindrade det. Jag sade således: "Min ädla fostermor! efter hvad jag erfarit under min korta sjöresa, önskade jag öfvergifva denna bana, fastän kapten Williams för mig varit, hvad jag kan föreställa mig en far skulle vara, om jag någonsin skulle haft en sådan; Gud välsigne honom! Vålgörenhet och tacksamhet äro tvenne blommor på vår bana, ämnade till att försköna vandringen genom lifvet, ehuru den sednare är alltför sällspord och därför tvinande. Den utsigt jag för närvarande eger att förtjena mitt bröd är visserligen mörk. Kan jag ej arbeta, så finnes för framtiden intet som kan lifva mitt hopp. Törnig lärer därför min väg blifva, om min mor öfvergifver mig. Men den som utstakat min framtids stig jemnar den väl ock. Min tacksamhet mot er min fostermoder skali, i hvad händelse som helst, aldrig minskas." — Jag tystnade; men sedan jag slutat, sade mamma Segerman: "bestämm din böjelse; jag skall bjuda till att underlätta dina mödor, att alltid utgöra din mor, i ordets rätta bemärkelse, ehuru pligten mot mina egna barn hindrar mig att erbjuda dig lika rätt med dem.

Jag yttrade min lust för den akademiska kursen, ehuru tung den än är för dem, som för nödiga medel dertill nödgas anlita andras ädelmod. Oaktadt detta, hviskade det ofta i min inbillning till mig: "blif lärd!" — hvilken magisk omstöpning i dessa uttrycksfulla ord för alla mitt lifs vågade beräkningar! Blif lärd!

hvilken hel verld inneboende i sjelfva tanken; dessa gyckelblommor strödde fantasien ofta i min tanke-verld. Men huru tända ljus utan eld?

”Ja min gosse, du skall få bli lärd” yttrade mamma Segerman, ”du skall i morgondag få resa till Borgå och anmäla dig hos Lektor A . . ., för närvarande rektor vid gymnasium, samt söka dig billigt kvarter.” — Om en qvarnsten hade fallit från min hals, hade jag aldrig känt mig lättare och gladare än nu; min önskan blef åtminstone till en början uppfylld. Tillredelserna för resan börjades genast, vi togo afsked med den största ömhet af hvarandra, och äfven nu tröstade mig Johanna med de orden: ”sörj ej August!”

Som en bölja
med den andra,
Så vi följa
må hvarandra! —

FEMTE KAPITLET.

”Hur ynglingen än dikta må,
Ej blir hans himmel dock så blå
Hans jord så grön ej mer — —
— — — — —

Rektor A . . . bodde sjelf ute på sin egendom B *** nära Borgå. Då jag begynte min lärokurs, föresatte

jag mig fast att oafslåtliga sträfva efter sanning och rätt. Jag kände mig böjd till all vetenskaplig forskning, och utan att tillegna mig egna satsers förträfflighet, härflöt min ifver hufvudsakligast från begäret, att engång kunna återgälda dem, som nu voro mitt hjerta så dyrbara. Erkänsla och tacksamhet voro mitt mål; kärlek och ära min lösen.

Med sådana tankar lemnade jag min mamma Segerman. Hennes välsignelse följde mig, och min Johannas glädje var den, att till ferierna få återförvänta mig hem. Detta betraktade hon som glanspunkten af sitt unga lif.

En dimmig höstafton kom jag till Borgå. Det höga domkyrko-tornet var insvept i töckenmanteln och från ett och annat fenster glindrade ett ljus. Det var ödsligt på gatorne och hvar helst jag såg, kunde jag ej upptäcka något bekant ansigte. Ändtligen stannade min reskärria framför Ekonomie-Mästaren Surstedts port, en man som höll kasern, om jag så får säga, för skolpojkar och gymnasister. Här skulle jag taga in. Rummet, som var ämnadt åt mig, kändes kallt och var dystert; en dank, som fru Surstedt skickat upp, sken dunkelt på bordet och utgjorde hela illuminationen för min ankomst; en säng utan sängkläder, ett par rankiga stolar, ett litet bord, hvarå ännu funnos tecken efter målning — se der mina möbler. Jag satte mig ned till begrundande. Aldrig hade jag känt mig så ensam och öfvergifven. Min kassa var temligen liten

och "hushålla" var mamma Segermans sista ord, då vi skiljdes.

Jag afbröts i mina betraktelser af min värd, som stack in sitt fullmånsansigte genom dörren och snart praktiserade hela sin jemntjocka figur in i rummet. "God afton herr Ham — Ham — Hamster, ville jag säga," helsade herr Surstedt. — "Jag vill tro, att herrn tycker om rummet; jaha, ett temligen bekvämt rum, jaha — jag skulle bara fråga — nämna, att om herrn vill ha sängkläder" . . .

Ja visst vill jag det.

Jaha, visst . . — ja, jag hyr ut sängkläder; ett bolster, två kuddar, ett örngått, ett lakan och ett stoppadt täcke; dessutom en byrå, der herrn kan ha sina saker uti — jaha — den sednare för tre riksdaler i termin, — jag har ganska goda byråer, fast de ej äro för gränlåt — jaha; — likaledes kan herrn få hyra en mathemtare.

Ja så — ja, om herrn ville vara god och ställa om hvad jag kan behöfva.

Jaha, herr Hamster — jag ville bara nämna om, att jag alltid tar betalt på förhand för sådant der, — att det ej blir några esterräkningar. Likaså fordrar jag, att allt blir godtgjordt, om något skadas af sakerna, jaha; — ett måste jag ännu säga: att jag intet tål det något pack löper i vårt hus — vi hålla god ordning och snygghet i vår gård, vi — jaha.

Sedan jag lofvat herr Surstedt allt hvad han önskat,

lemnade han mig åt mig sjelf. Herr Surstedt ville agera far för och öfver alla sina herrar; d. v. s. han tog sig en viss magt och myndighet öfver dem; naturligtvis emot deras egen vilja. Alltid spelade han en rôle af öfverlägsenhet emot dem, och derföre ville sällan någon dröja hos honom längre än en termin.

Fru Surstedt gick, hela veckan om, sotig och snusig, med utslaget hår, i köket och kritade på väggar och fensterkarmar vissa krummelurer och streck, af hvilka de förre skulle betyda hvem som ätit, och de sednare huru mycket han ätit. Uti det allraheligaste satt ekonomie-mästar Surstedt sjelf och införde i sin så kallade hufvudbok en öfversättning af fruns hieroglyfer i köket. Han var så öfvertygad om sin hustrus samvetsgranhet, att han skulle kunnat sätta sin själs salighet i pant, att hon kritat riktigt. Vidare hade herrskapet Surstedt en dotter, kallad mamsell Lina. I hushållet fick hon aldrig deltaga; men i stället erhöll hon en såkallad bildad uppfostran, och, såsom prof på sin handfärdighet, sydde hon hvarje jul en pirat åt mamma, med ett hundkräk inom en blomsterkrans, samt åt pappa en tobakspung med ymnighetshorn och hans namn. Hon spelade äfven gitarr och sjöng. För öfrigt var lilla Lina en vacker flicka och förtjust i en lång hyggelig karelare som nyttjade pigues, hållor, gula handskar och käpp. Ofta hände, medan han satt och spisade, att man hörde mamsell Lina gnola: "Det är den största sorg, som jorden månde bära, att" etc. etc.

Ändtligen slutade saken så, att karelaren, (eller rättare förtjusningen) reser bort; ty han blir lagsökt af pappa sedan krediten tagit slut. Mamsell Lina blef öfvergifven och gifte sig slutligen med en fändrik, som rest hem på permission och som sedan fann för godt att blifva hemma och ärfva svärfars gamla ruckel, tältsängarne, de brokiga sängkläderna, de söndriga och rankiga borden och stolarne, ett upplag af gamla pulpeter, utom alla andra dyrbarheter, samt framför allt salig svärfars ekonomie-mästareskap, och konsten derjemte att med besked kunna debitera alla dem, som framdeles kunde komma att logera hos vår fändrik, likasom härtills kära svärfar det gjort.

Hos Surstedts bjöd jag i alla fall till att visa mig nöjd och framsläpade der nära 4 år, eller till dess jag dimitterades till universitetet. Herrskapet Surstedt och jag åtskiljdes som goda vänner, och fändriken, som var något hederligare än jag trodde, gaf mig till och med litet respennigar. Lina hade nemligen tutat honom i öronen, att jag ämnade bli prest, och hade knappa tillgångar; hvarföre fändriken, som hade särdeles aktning för prestaståndet, begåfvade mig med en skänk på tio banko, som kommo mig väl till pass.

Mina trägna studier gjorde, att jag med heder genomgick min första examen vid universitetet, och det dröjde ej länge derefter, innan jag omfamnades af de mina.

SJETTE KAPITLET.

”Sakta hör jag dörren knarra,
Och en ljusklar blick mig slår;
Tår och löje än der darra
Ifrån morgondrömmars år.”

Jag anträdde således min hemresa, såsom välbeställd student. Vid mitt inträde i rummet hos mamma Segerman lyste glädjen från alla håll; mina berättelser väckte intresse. Mamma dukade och fejade; men Johanna gladdes mest åt min återkomst. För henne meddelade jag allt hvad jag sagt och hört; hon log åt mina infall, tårades åt min smärta, deltog uti mina intryck. Hon sade slutligen att hon alltid skulle innerligt hålla af mig, och huru lyckligt föreställde jag mig icke då att mitt lif skulle blifva.

Dagar, veckor och månader förflöto med snabb och ilande fart. Denna tid var den sällaste jag någonsin erfarit: jag var omgifven af moderlig ömhet, bevakad af ett systerligt öga. Johanna, jag måste tillstå det, var min första tanke om morgonen, min sista om aftonen.

Hvilken ljuf känsla måtte det icke vara, att med sin blotta blick fångsla hjertan och låta en annan känna

en försmak af himmelen. Ack! hvilken fördel är det ej, att vara skön! Sannt är, att denna fördel kan missbrukas, sin egare eller egarinna till skada, men den måste dock i alla tider betraktas såsom ett litet kapital; ty skönheten är det verksammaste rekommendationsbref man kan föra med sig på resan genom lifvet; ehuru det måste anmärkas, att de sköna spela ett både högre och farligare spel än andra. Ty af en vacker yta fordrar man ett lika vackert inre. Men Johanna var icke allenast skön; hon var äfven den renaste dygdens infattning. Hvarje leende var ett qvickt infall, hvarje blick en god gerning. Allt — allt andades frid och lugn. — Ack, om jag — — men kan jag väl någonsin hoppas att få ega en sådan klenod? Jag, en fattig student! — Man reflekterar ganska litet öfver denna benämning; men det är likväl, i få ord sagdt, en egen belägenhet att vara student, och fattig. Under den tid man sträfvar att göra själen rik, sjunker man allt mer ner i djupet af materiella bekymmer. Försynen har fästaf blyvigter vid ungdomshoppets bevingade fötter, för att hindra dem att flyga för högt, och den enda trösten är, att de sitta kvar. Vid blotta tanken att förtörna mamma Segerman, förlorade jag modet och vågade icke yppa min tanke. Hoppet och ovissheten voro för mig ljufvare än säkerhetens smärtsamma beständhet.

Mamma Segerman och Johanna blefvo bjudna på julgröt till pastor M—n. Såsom medlem af familjen ihog-

komms äfven jag. Qvällen förflöt glädtygare än man kunnat förmoda. Sällskapet var ej talrikt, men trefligt; och okonstladt gick allt till. Adjunkten tycktes vara särdeles väl upptagen i huset, och Dora, pastors enda dotter, egnade mycken uppmärksamhet åt honom. Han erhöll en mängd julklappar af allt hvad som kan prydas med tapisserisöm i sefargarn och perlor. Ibland annat fick han en rökmössa med en stor perloffs i nacken. "Rätt vacker och skön, min goda Dora!" sade adjunkten — "men bönderne kunna tro, att jag blifvit lindansare, om de se mig nyttja en sådan." Dora skratade och påstod, att den klädde honom rätt väl; men pastorskan tycktes taga humör, så mycket försvarade hon rökmössan. Vidare fick adjunkten en resväska, och en mängd andra granna saker. Sist kom ett paket, som innehöll en kyrkohandbok, med permar af perlsöm, föreställande ett kors, en kalk, en bok och deröfver en vit dufva. "Tack, hjertlig tack, Dora!" sade han, och såg på henne glad och rörd tillika. Boken betraktades närmare, och man fann vigselformuläret sednast vara vidrördt, och troligen äfven genomläst, emedan ett nytt veck ännu fanns på bladet. Öfver Doras flit, höll pastorskan ett hugneligt loftal. "Dora är en enkel, okonstlad, anspråkslös flicka, en dugtig flicka i köket och i väfstolen, en verklig kandidatska till presthustru på landet. Jag önskade se henne lycklig i en god mans armar, ty hon har tillika ett ömt och ädelt hjerta, och hyllar sin moders grundsatser."

Ändtligen kom den frågan, när adjunkten tänkte taga pastoralexamen. "Jag har verkligen icke tänkt derpå," svarade han blygsamt, "utan byggt hela min framtid på en komministratur." — Pastoralexamen borde ändå tagas, mente pastorskan; ty ehuru Dora nog är nöjd att vara anten adjunkts- eller komminister-hustru på landet, så — — "Ack, hvad mamma gör sig mycket bekymmer," inföll Dora; "har man hört sådant prat. — Nej Elias! jag håller nog af dig och är nöjd utan något pastorat. Vi komma nog, med Guds hjälp, tillrätta, bara vi uppriktigt hålla af hvarandra;" — dertill lades ja! och föräldrarnes välsignelse, och det unga paret förlofvades. Gratulationerne börjades af pastorn sjelf med dessa ord: "jag tycker om dig för din flit och rättrådighet, min kära bror, och värderar du detta, så emottager du min dotter till julklapp!"

Julhelgen hade just blifvit firad till slut, då jag erhöll bref ifrån prosten E... med anbud att emottaga en informatorsbeställning i hans hus. Detta inbjudningsbref hade jag emottagit med synnerligt välbehag, om ej fruktan att imellertid förlora min barndoms ledsagarinna kommit imellan. Mamma Segerman ansåg tillbudet som en lycka för mig, hvilket ofördröjeligen borde emottagas; men Johanna lät mig förstå, att hon vid min afresa skulle förlora sin högsta trefnad, sitt lifs glädje, sitt allt.

Jag sjelf, ehuru skakad af farhågan för förestäen-

de ledsamheter, tröstade henne gladt med hennes egna ord:

”Som en bölja
med den andra,
Så vi följa
må hvarandra.”

SJUNDE KAPITLET.

”Jag måste ju ila ur fädernehyddan,
Ila ur barndomsdalen och friden;
O, hvar skall jag finna min hamn?”

På det nya årets första dagar, begaf jag mig ästad. Jag var hvad man kallar en fattig kandidat af lifvet, sliten af önsknningar, af förhoppningar, af ovisshet om fröjder och qual. I en sådan sinnesstämning gör hvarje menniska, som man möter, ett eget intryck. Vägen var ej särdeles lång; men skjutsombytena voro ändock så många, att man kunde finna ett eget nöje i sina kamrater: skjutspojkarne. Många af dem hade ock sina åsigter i politiken, och följde med sin tid, så mycket som en villig häst och släda det tillät. Men stundom hände att, under det de talade om åtskilliga stora och beskedliga herrar, och de driickspenningar de af dem erhållit, de glömde att påminna sina tröga hästar,

hvilken påminnelse dock stundom skedde medelst obarmhertiga ryckningar i tyglarne, hvarvid hästarne tvingades att resa sig på två ben, då fyra imellertid synes vara det minsta, hvarmed dessa djur kunna draga sig fram i verlden.

Ändtligen anlände jag till prostgården, kl. 4 eftermiddagen, på tredje dagen af min resa. Välkomsthälsningarne voro hvarken varma eller kalla, utan af den gyllene mellansorten; för öfrigt såg der hvarken trefligt eller otrefligt ut i prostgården, endast fundersamt. Huset var gammalt och indeladt i stuga, gästkammare och handkammare, hvartill prosten låtit bygga ett par gafvelrum på hvardera ändan å vinden; detta utgjorde hela åbyggnaden på denna sidan om gården. Den stora stugan var i den gamla enkla stilen. Uti en väldig spisel, som om sommaren pryddes med björklöf och med en utkrusad krans af ängsblomma och blåklockor, lågade — ty nu var det vinter — en brasa af sprakande ved. Sanningen att säga var rummet just icke synnerligen väl konditioneradt. I ena ändan stod en klocka, hvars fodral i det närmaste hade utseende af en holländare med sitt tjocka hufvud och stora underlif, och längs ena väggen stod en lång soffa, klädd med vackert hemväfvet, blårandigt bomullstyg. Midt på väggen hängde en spegel med förgylld ram och glas-målning, föreställande en Vestal med blå kjortel och tegelröd slöja. Framför ena fenstret stod en väfstol af gamla sorten, och i en vrå ett skrifbord, vid hvilket

prosten sjelf hade sin plats, när han författade eller afskref sina predikningar. Hans bibliothek, som utgjorde en samling af pergamentsklädda folianter, var inklämdt i gästkammaren, och rördes sällan derifrån; hvilket man också kunde märka af dammet, som till en tums tjocklek betäckte de vördiga volumerna. Mig, fattig gosse, förestod nu att egna all uppmärksamhet åt hvardagslifvets små egenheter och att göra mig tåld af alla.

Med en viss högaktning betraktade jag min blifvande principal, och trodde mig redan af hans bemötande kunna se, att han fullkomligt förtjenade densamma. Att sluta af prostinnans sätt att emottaga mig, måste jag hafva vunnit nåd för hennes ögon. "Välkommen herr Hamster!" sade hon, "välkommen i vårt hus. Min lilla "Trogen" — så kallar jag min allrasom sötaste kuä-hund — har nog spått fremmande i dag; ja har han så, han är för rolig den kanaljen. När han spår fremmande eller resande, så sitter han ute på förstugubron och lyssnar och tittar åt gårdet, ja den lilla söta "Trogen!" — Herr Hamster kan aldrig göra sig ett begrepp om hans förstånd, fast han ser så tårögdt ut; men det härrör af en svår halssjuka. Aek! ni må tro min ångest, mitt lidande dessa tider. Min syster förlorade sin åtta års gamla flicka för fyra veckor sedan, och vid samma tid var äfven min "Trogen" ganska svårt angripen af sin halssjuka, och jag bekänner, att jag sörjde af fruktan att förlora honom, mera än min syster

sitt barn; ty jag är fullkomligt så hundkär som barnkär. — — — Mal kaffe för lefvande lifvet, Kaisa Lena,” sade prostinnan och satte sig i rörelse, ”ty nu skall just en kopp kaffe smaka bra. Stig in herr Hamster — pappa! stig in — bed barnen komma ned och hälsa på magistern.” Och nu fördes jag in i förmarcket, det vill säga ett rum, der man ej vanligen bodde, och som i hvardagslag begagnades blott när man bakade, då brödet derinne fick stå att gäsa; eljest stod det städadt och förmörkadt af de styfva hemväfda nettelduksgardinerna, och med sin kinesiska blomsterkruka midt under spegeln, som åter i sin tur hade att bakom sig förvara alla notifikationslappar och sorgbref. Soffan var gammalmodig med inåtsvängda gaflar och klädd med ett lysande grönrandigt möbeltyg, som aldrig skådade dagens ljus oftare än vid jul. Så snart vi druckit kaffe, gick gumman ut och lät ej se sig på mycket länge, emedan hon i hast måst baka rån, sedan sockerskorporne tagit slut. Till qvällen kommo några främmande från grannskapet. Sådane voro alltid välkomna. Prostinnan anrättade allt så rundeligen; det nästan såg ut, som hon ansett sina gäster för skeppsbrutna, hvilka ej ätit på någon månad. Bordet svigade under sin börda och prostinnan hade den lilla ovanan att truga mat i folk i all sköns välmening; och den som åt dugtigt gjorde den goda gumman mycken glädje och en heder åt hennes kokkonst, något som prosten sedan fick höra omtalas hela veckan.

Prosten E...s lif var enformigt, men fridfullt. Vanligen steg han upp om morgnarne kl. 4 och väckte upp folket, hvarefter han stoppade sin stora silfverbeslagna sjöskumspipa, en gåfva under hans adjunktstid af skriftebarnen. Då komministern eller länsmannen kommo på besök, öppnades alltid brädspelet och då suto prosten och hans gäst ifrån kl. 6 till 10 och hamrade, hvilket skedde rätt ljudeligt, emedan spelbordet ej var fodradt med kläde, utan endast måladt med ljusblå botten samt svarta och röda uddar.

Hos de unga damerna hade jag god fides. Ibland fick jag heta ett beskedligt nöt, ibland en qvick kanalje. Alla titlar ansåg jag imellertid lika. Att vara människa är första vilkoret, och sedan detta är uppfyllt, är det först tillåtet att vara antingen ett snille eller ett dumhufvud. När herrskapet var bortbjudet fick jag alltid följa med: jag saknades aldrig uti familjen.

Af döttrarne i huset hette den äldre Beat Sofi, var sexton år och egde en imponerande figur. Längden var försvarlig; på näsan märktes en liten rodnad, som imellertid tagit sig bättre ut, om den funnit plats på läpparne. Pannans lugn stördes icke af de ögonblickliga sinnesrörelserna. Själens grundegenskaper höll hon helt och hållet förborgade. Den andra i ordningen, Lotta, om fjorton år, var en qvick och liflig själ och lofvade att bli en god och intagande flicka. Nöjen af alla slag egde rum härstädes, ehuru i icke stor skala.

Så slutades min lek.

Detta oakadt förflöt ingen dag utan att jag tänkte på min Johanna, henne som alla beundrade. Huru skulle jag icke vid min hemkomst finna henne utbildad till ett ideal af fullkomlighet, tänkte jag! Hennes sätt är säkert lika oskuldsfullt och värdigt som alltid. Hvilken glans lyser ej i hennes blick, hvilken klang i hvarje ord, hvilket oefterhärmligt behag i hvarje åtbörd! — I hennes närvaro log hela världen emot mig uti morgnens glans. Huru hastigt ilade ej den tid, jag fick dela med henne, och huru tomt kännes ej lifvet nu, när jag är skild ifrån henne!

Huru enformigt, huru enstafvigt blir det icke, när man ej är rätt belåten. Konversationen, som ej allenast är en rättighet, utan ock en skyldighet, bevisar ibland en tafatthet som är öfver all beskrifning. Jag har mången gång erfarit, att just under bemödandet att inleda en konversation, som icke vore tråkig, en oöfvervinnerlig stelhet bemäktigat sig mitt talredskap. Först begynnes hostningen, hvarmed man banar vägen och ändtligen höres knarrandet af konversationsdörrens öppnande:

- Huru befinner sig min herre i denna värma?
- Så der, å ja, går väl an.
- Det är gruffligt hvad det är hett inne.
- Det är fasligt kallt derute i dag.
- Ack, om det skulle komma litet regn; det vore behöfligt.

— Det var ett oerhördt yrväder, som aldrig vill taga slut, o. s. v.

Alla dessa ord och tankar om helsa, väderlek, värma och köld, med flere dylika högvigtiga ämnen, beledsagas vanligen af bemödanden att pelsa på dem en mängd långa fraser, så att det åtminstone till det yttre ser ut, som om lifligheten vore vid sin middagshöjd.

Sålunda tillgick det äfven bland min närvarande omgifning, under det den ena dagen räckte den andra handen. Härunder tycktes dock en hvar, åtminstone till det yttre, vara nöjd, och jag så med. Men inom mig tänkte jag:

Min barndomsbygd, min moders hus,
Ack, mina fromma lekars hem
Af älskade gestalter fullt,
Jag längtar åter bort till dem.

ÅTTONDE KAPITLET.

”O jord! med dina berg och gröna dalar,
 Som många sekler på din hjessa bär,
 Allting hos dig om herrlig ungdom talar,
 Med hvarje vår du än densamma är,
 Och lockarna med friska blommor kröner,
 Omlägnad mildt af alla verdars Far;
 Och huldrikt än du gifver dina söner
 De skatter, du uti ditt sköte har.”

Vintren förflöt småningom. Jorden började ikläda sig den för ögat så behagliga sommarskruden och endast här och der vid gärdesgårdarne läg ännu kvar några trasor af dess utslitna hvita snötäcke. Liksom njutande af sin återvunna frihet, dansade bäckar och floder, fullare och gladare än någonsin, i tusende bugter öfver fälten. Allt andades lif och fröjd och ”i menniskans hjerta vakna lefnadslust och mod och hopp”, såsom skalden sjunger. Hos prosten E... var allt i ordning till firandet af första maj, som utgör den egentliga nyårsdagen i presthus. Beställsam vandrade den trefliga husmodern omkring, åtföljd af den tårögde ”Trogen,” aftorkade minsta stoft från möblerna och tillsåg att allt gick ordentligt till i köket. I sitt embetsrum

såg man gubben prosten, med sitt försilfrade hår, sys-selsatt med — författandet af en predikan, förmodar läsaren? Nej, icke denna gång. Han hade äfven sinne för denna verdens fröjder och trodde att ett rätt beagnande af dem, mången gång äfven kunde förädla själen. Med ungdomsminnen i hjertat och fridens leende kring läpparne, stod han der och — brygde en bål punsch.

Beat Sofi, den sextonåriga dottren, prydde bordet, som stod dukadt i salen, med grönt gräs samt blå och hvita sippor. Allt syntes så festligt, och trefligt skulle det blifva, mente Beat Sofi, ehuru gästerna ingalunda blefvo talrika. Just som hon lade de sista blommorna kring den midtpå bordet smakfullt brutna servietten, hördes en klatsch och bullret af en schäs, som stannade vid trappan.

Länge hade Beat Sofis blickar hvilat utåt landsvägen, som gick alldeles förbi gården. Nu ilade hon ut och emottog i öppna armar den ankommande, en ung man, som skulle blifva adjunkt i huset och för länge sedan var utsedd till Beat Sofis försörjare. Föräldrarne blandade sina välkomsthelsningar med hennes och man läste återseendets glädje i allas ansigten.

Snart såg man det lilla sällskapet församladt kring middagsbordet. Ehuru litet det förra, och ehuru tarfligt det sednare var, kunde dock säkerligen intet af de många ståtliga samqväm och läckra måltider, hvarmed denna dag firades, kryddas af en renare sällhet, än detta.

Muntra samtal och hjertliga välgångsskålar utbyttes. Man drack icke allenast mærg i benen, man insög äfven nytt lif i sinnet genom växlandet af glada, fridfulla tankar. Prostens skämt framkallade mången ny ros på Beat Sofis kind, då han för den nya gästen beskref, huru hon varit bestyrsam, medan hon väntade Alfred, så hette den lyckliga fästmannen.

Sedan bordet var afdukadt och Beat Sofi således ledig, samt under det prosten tog sig en middagslur, gingo de unga arm i arm för att andas den friska vår-luften. Gumman följde dem ut igenom farstugudörren och nickade åt dem ett fryntligt farväl, under det deras gestalter med elastiska steg försvunno i den höga furskogen, som sträckte sig ned mot en liten insjö, på andra sidan omgifven af löfträn, hvilka dock ännu stodo bruna och bladlösa. "Aldrig finns ett par mera passande för hvarandra", hviskade modren — och klara tårar perlade i hennes öga, vid tanken på den lycka, hon i framtiden såg omgifva dottren — "utom min Lars och jag," tillade hon, och minnet af egen sällhet öfvergjöt den åldrigas drag med ungdomligt lif.

Lång och ljuf var de ungas vandring. Många ord vexlades ej under vägen, och de behöfde ej heller tala. Foglarne, som lifvade skogen med jublande sånger, tycktes gifva språk åt deras känslor. Det uppspirande gräset, de späda sippornas doft, allt syntes dem vara bilder af deras unga hjertans förhoppningar. "Hvad

de tänkte vet Freija och skalden det vet" — och jag som älskar, jag vet det väl jag! —

Men jag skulle väl ej alltid blifva endast ett vittne till andras lycka. Tiden förflöt så, att jag åter borde fortsätta mina studier. Jag lemnade derföre mitt goda prostherrskap jemte mina tvenne elever, prostens yngsta söner, Lars och Henrik — om hvilka jag icke förut nämnt det ringaste, emedan desse icke äro några framstående personer i min berättelse — och begaf mig åter hem till mamma Segerman, för att hos henne rastas någon tid och derefter med förökad kassa anträda resan till akademien.

NIONDE KAPITLET.

"Flicka! jag bjuder dig blygt
de ungdomliga tonernes hyllning.
Leende flicka! för dig,
glömmer jag himmel och jord."

Då jag nu åter hemkom och fick se min barndoms-kamrat, min jungfruligt uppblomstrande Johanna, vaknade hos mig en egen känsla; men det var ej densamma, som jag så ofta rönt vid åsynen af en älskvärd flicka. Det var ett barndomsminne, hvilket tid efter annan legat doldt i hjertats innersta. Från en späd, outslagen knopp hade hon nu utbildat sig till en full

blomma, som berusade mig med den ljufvaste doft. Huru ofta under min bortavaro föresväfvade hon mig icke under fantasiens irrande utflygter, huru ofta kändes icke hos mig den lifligaste längtan att återse henne! Men denna bild och denna längtan voro endast såsom matta kornblixtar, jemnförda med solens herrligt skinande bloss. De lemnade intet spår efter sig och voro icke nog starka att oafvändt fångsla sinnet vid det kära föremålet. Men nu, vid fulla åsynen af den herrliga himlabilden, betogs jag helt och hållet af denna underbara, oförklarliga känsla, denna saliga, namnlösa oro, som alltid är den första kärlekens förelöpare.

Ju mer jag bemödade mig att bibehålla den vanliga fattningen, ju förlägnare och tafattare fann jag mig blifva, tills jag ändtligen, då känslans pokal blifvit allt för rågad, omfattade ett gynnande tillfälle att göra min kärleksförklaring och tillika tillkännagifva min böjelse att vilja söka min framtida utkomst genom att studera mensklighetens elände och blifva läkare.

”Min goda Johanna — började jag — jag har högt och uteslutande älskat dig ifrån min spädate barndom; mina tankar hafva troligen icke varit fremmande för dig, ehuru jag hittills undvikit att yppa min kärlek för dig, innan jag hunnit stadga och utsigt att försköna dina dagar, såsom jag det önskar och dina dygder förtjena. Jag tror, att den som nedlagt känslor och begär hos menniskan, han som sjelf är idel godhet och kärlek, icke skall vredgas öfver en böjelse, som ur-

sprungligen leder sin upprinnelse från honom sjelf. —
Du har hört min önskan — vill du dela den?

Vid denna fråga framträngde tårar, klarare än dagens droppar, i det hon framstammade:

”Stiftade moder ej lag —

Evigt jag vore då din.”

”Jag har lofvat min mor att aldrig tillhöra dig; lofva mig att icke göra henne någon fråga derom; hon säger sig hafva sina skäl dertill, och det vore endast att öka bitterheten af hennes dagar.”

Jag anade något ondt; men högaktande för mycket den, hvilken jag var så mycken erkänsla skyldig, tryckte jag vänskapens och kärlekens första kyss på hennes läppar och tänkte vid mig sjelf:

Nu som en rök försvunnen

Är hoppets barnsliga vårdröm;

Liksom en dimma du sjönk

Gryning af kärlek och sällhet.

Farväl, för alltid farväl!

Skönaste ynglinga-dröm. —

Att på allt sätt söka qväfva en låga, som tillvexte med hvarje timma, att använda hela kraften af min öfvertygelse, för att uppfylla det löfte, jag gifvit henne, sådan var den dubbla pligt, som Johanna hade ålagt mig. Men vid nogare eftersinnande tänkte jag öfverträda mitt löfte och ovillkorligt bönfälla hos min fostermor om Johannas hand. Mitt beslut var fast och oåterkalleligt fattadt: jag skulle af mamma Segerman

sjelf blifva förvissad om Johannas hand. Ty huru ofta är det ej just vid nedgången, som solen genombryter töcknet, för att omstråla oss med sitt ljufvaste sken. Alltså yppade jag för mamma Segerman min outsläckliga kärlek till Johanna och anhöll på det enträgnaste om hennes bifall, med löfte att alltid förblifva Johanna värdig.

Min son — sade gumman — du har hunnit till en stadgad ålder. Du är redan man, och jag måste nu uppfylla mitt löfte till din rätta mor, i det jag gör dig bekant med henne, hennes lidanden och öden.

TIONDE KAPITLET.

"Af hvad jorden oss beskär
Kärleken det bästa är,
Säga jublande med löje
Menskobarnen jemnt ändå." —

"Att din kärlek, arma jord,
Dock är blott en lögn, ett mord,
Som till frukt bär qual beständigt —
Säg, hur skall man det förstå?"

Kaptenskan Segerman begynte: "Jag hade en vän — hon var det ifrån den tid, då i vänskapen ännu ligger något af passion, då man svärmar i vänskap, likasom

man vid en mer framskriden ålder svärmar i kärlek. — Således icke en af dessa förbindelser, som knytes i mognare år, der sympatierna oftast bero af gemensamma intressen och bilda ett slags bolag; vänskap med lika inkomst och lika utdelning, der den enas aktier äro bestämda att stödja krediten af den andras. Min vän dog vid tjugufyra års ålder. På sin dödssäng hade hon förordnat mig att taga vården om hennes efterlemnade bo. När jag anlände till stället, hade man ännu icke hunnit undanrödja spåren af den dagen förut för sig gångna begrafningen. De för fenstren uppfästade hvita lakanen flägtade af och an i den ljumma sommarvinden, blommorna hängde med halfvisnade hufvuden öfver alabaster-vaserna, och golvet derinne var beströdt med granris, ty Finland har inga cypresser; det lånar sina dödsinsignier från granen. Men ingen bitter klagan skar mitt öra; ingen fullgråten näsduk var kastad på någon af de enkla träsofforna; intet kunde märkas, som bar spår af afskedets tår; ingen lukt af döfvande medikamenter lät ana tillvaron af en sorg, som vill stjåla sig undan medvetandet af sig sjelf. Min vän dog ogift och efterlemnade hvad jag här nedan skall omnämna. Jag skred till fullgörandet af mitt uppdrag och bröt förseglingen på den aflidnas chiffonier. Jag öppnade den med ungefär samma känsla, som man öppnar dörren till ett grafkapell. Allt derinne talade till mig om förgängelse och minne. Jag trädde inom det område, som den aflidna haft hemligast

och heligast och tyckte mig känna en rysning, lik den man erfar, då man stiger ner i en grift. — Den första lådan jag utdrog, innehöll minnen från min väns första kärlek — ett par pressade förgät-mig-ej, sammanknutna med ett grönt sidenband, och en pappersrimsa, på hvilken en vacker handstil i tysta drömmier tecknat, ibland annat, äfven hennes namn som nu var död, m. m. — allt ordnadt med den omsorg, som minnet eignar sina relikier. Dessa kärlekens leksaker egde i sig en slags historia, åskådlig, men död, talande, men med stämman af en vålnad. I andra lådan, hvad låg der? Ack! bilden af ett helt misslyckadt lif. — Huru många misslyckade förhoppningar, huru mycket inre missnöje, huru mycket tyst sjelfogillande fanns ej tecknadt på det inneliggande papperet? Minnena uti den första lådan voro de af en barnsligt blyg kärlek, på hvars vingar ännu oskuldens doft hvilat kvar — men dessa — —. Och denna min vän hade ändå en natur, rikare begåfvad än vanligt, som sålunda gick vilse om sin bestämmelse och förirrade sig på en bana, som förkortade hennes lif. I andra lådan fanns endast ett papper innehållande detta:

”Min egen ungdom ack! hur ville jag ej njuta
Dess frid och hopp och oskuld om igen.
Hos samma Gud min lefnadsafton sluta,
Som var mitt hopp uti begynnelsen!”

Min trogna vän!

Emedan allt visar att mitt slut nalkas, vill jag, inan

de lidande händerna öfvergå till förgängelsens stoft, samla de få krafter, som ännu äro öfriga, för att tala till ditt hjerta.

Om du kände min fridsstörare, såsom du känner hans nedbrytande våld; om du kände hans namn, såsom du känner min besegrades öfvermägt — för dig kunde då ej mitt lidande vara likgiltigt. Dyra barn-domsvän! huru olikartade föremål framstå ej på vår bana? — förförelsen, sorgerna och lidandet hvimla om hvarandra; de söka oinskränkt befalla, och smygande innästla de sig! Huru litet kunde jag beräkna de öden jag kallades till! Hvem tror ej, att jag sväfvat i ett jemnt sällhetsrus! Allt bär sken af, att jag följt sin-lighetens förförande blomsterhöljda stig. Endast du skall känna min hemlighet; mottag den i ditt sköte jemte min son, och låt grafven gömma allt om mig, i den stund trenne skofflar mull bevittna att jag lidit ut.

”Hvad fann jag? — skuggor!
och hvad vann jag? — lögn!”

Du är redan sjelf mor; jag känner din uppoffrande godhet, ditt omdömes mildhet; och glöm ej, att ädel-mod och välgörenhet strö blommor på mödornas bana! Huru gerna ville jag ej tala vid dig för att emottaga en lugnande skärf af förlåtelse på vanmägtens och smär-tans hårda bädd; men då ödet nekar mig denna lycka, vill jag begagna de få stunder, jag förmår, för att lem-na dig några blad af mitt inres historia.

Jag vill göra dig bekant med en hjertlös, fåfång

karl, som härstammade från en obemedlad familj. Han hade studerat och blef sedan militär samt förvärfvade sig genom sin raskhet, sin oförvägenhet och sitt öppna, ungdomsglada väsen sina höga förmäns förtroende. Snart blef denna unga man, om tjuguåtta år, som med ofvannämnda goda egenskaper dock förenade en viss envishet, man kunde nästan säga oböjlighet i lynnet, omtyckt af alla och till och med general-en-chef hade förklaradt, att han borde bli kapten, innan han anträdde återresan till fäderneslandet. Ryktet hade föregått honom och bland annat vetat förtälja, att han var den knipslugaste och lyckligaste fruntimmerspratare, som ännu svängt sig i en salong. När han nu kom hem, rodnade också de unga fromma tärnorna alltid vid den minsta skymten af den unga krigarn. Alltid hade han, det visste de så väl, någon rolig artighet att säga dem, som nog i alla fall skulle jaga blodet till kinden, eller ett gladt uppfåg att berätta, som pröfvade deras skrattmusklers återhållsamhet i de allvarliga matronornas närvaro. Alla ansågo de honom visst för den allraflygtigaste och i sina tycken mest ostadige; men sådant har i alla tider långt ifrån att utgöra något hinder, fastmer snarare varit gynnsamt för en älskares framsteg. En hvar tror så gerna det bästa om sig, och ju otroligare segren är, dessto mera lysande blir den ju äfven. Denna Adonis vistades ett par år i hembygden. Han erfor, att vår familj var nära bekant med hans egen och skyndade med mera brådska, än man af honom

kunde vänta, att hos oss aflägga besök, hvilka tätt och ofta förnyades. Efter denna tid bemärkte man också en väsendtlig förändring i hans sinnesstämning och uppförande. Han blef mera fätalig och sluten inom sig sjelf. Som nu dessa betänkliga symptom, allt sedan Adam i paradiset lunder svärmade för sitt drömda ideal, ledt till samma resultat, så kan du lätt gissa, huru det var fatt med honom. Det var barndomskamraten han hade återsett, den han för längesedan svurit evig trohet. Det syntes först, att det icke var endast fröjd och hopp, som uttalade sig i den unga mannens blick; det låg i den en plågsam känsla, en oro, som syntes tvilling med hans glädje och som uppvoxte, lik taggarne och rosen, på samma gång och på samma stielk. Nu skulle vi skiljas. Vår kärlek skulle ännu blifva en hemlighet. — — Det blef för honom ett tidsfördrif att leka med ett hjerta, som ett falskt sken förbländat, och sedan kasta bort det, krossadt och vanhelgadt. Du känner mina öden, du, den renaste, den ädlaste; — du skall icke öfvergifva min son, min August, då du får veta min förförars namn. Kunde du höra de suekar, som sökt dig; kunde du föreställa dig hvad ånger och förebräelser äro smärtsamma, så skulle du beklaga mig. Jag kan ej öfverlefva denna afgrundssmärta, lefva öfvergifven af den, jag så högt älskade, öfverlemnad åt vanäran, föraktet och förtviflan. Skall jag dock kunna fortfara att älska den, som hånat min outplånliga kärlek och röfvat ifrån mig den enda sällhet, jag

eftertraktat, den, att vara min fattige faders stöd? —
— Nej! det kan jag icke, — heldre tusen gånger dö,
ty lifvet eger ju ej mer något värde.

Så snart jag hade meddelat min förförare mitt öde, utbad han sig af mig löftet att icke blifva röjd, på det han ännu framdeles skulle kunna flyga från blomma till blomma. Jag lofvade honom det, och detta löfte har jag hållit till denna stund, då jag är skyldig tänka på min son, hvilken ännu ej var till förr än *han, Kapten Segerman*, var förenad med dig. Segerman är således orsaken till, att min August är faderlös. Jag var fattig, du rik. Han tänkte genom rikedomens magt tysta samvetets röst. Jag förlät honom och beslöt att ensam lida. Nattens ro förflöt under tårars ymniga svall. Min bön till Försynen var om sinnesstyrka att bära föraktets tunga börda, att befria min gamle fader ifrån medvetandet att hafva en så brottslig dotter, att förtaga hans syn, så att han ej skulle se min vanära, och hürseln, för att förhindra honom ifrån att åhöra smädarens begabberi. Gud hörde mina innerliga böner. Han tog min fader till sig, innan han anade min olycka. Jag vakade vid hans sjukbädd och mottog hans sista faderliga välsignelse, såsom en, som aldrig felat. Min skildring af mina känslor skulle endast blifva matt; de kunna knappast tänkas.

Sedan jag ombesörjt min faders jordfästning, trufdes jag icke mer ibland de vänner, som hittills omgifvit mig. Jag erkände inom mig min ovärdighet och älska-

de ostörd ensamhet; jag var ock ensam — ensam, lik det giftiga trådet i öknen. Jag öfvergaf fadershemmet, der inga anhöriga saknade mig, och flyttade nära invid stadens tull, der husen eller rättare kojorne, krypa upp för berget eller sjunka emot slätten, der allt blir lägre, trängre, armare, der staden tynar af mot landet, der gatan förlorar sig i landsvägen. Här bor små folket, här är armodets verld inom stadslifvet. Här, så godt som utanför staden, är en trång gränd och i den gränden ett litet hus, i hvilket ett gammalt par bor och hos dem får jag bo och vistas. Kunde du, min vän, rigta ditt synglas och upptäcka det stora betydelsefulla i det skenbart ringa; ty denna anmärkning gäller till någon del om detta par. Hustrun här var sextiosju år gammal då hon stod brud med sin lika gamla man. Och kan du tro, att den lille guden, som flyr så många par i de stora husen midt i staden, tagit sig husrum hos dessa gamle? Så är det likväl. Man och hustru älska hvarandra af allt hjerta. De hafva nu emottagit mig och älska mig, äfvensom min lilla August, rätt hjertligt. De gråta med mig och de glädjas med mig, då jag kan hafva någon gladare stund. Om dessa älskade gamla ej vore så fattiga, skulle de taga min August, ty de bevisa oss en ömhet som mot egna barn och hvilket är en förebild, att Gud är barmhertig. Deras goda vilja blir belönad af Den, som känner deras bristande förmåga. Om vinterqvällarne sitta de

Så slutades min lek.

2*

gamle och berätta mig sagor och händelser från forntiden, under det att flammorne från spiseln dansa fram och lysa upp det lilla hemmet. Om sommaren omgives jag, utom af mina gamla, af solens majestät, månans milda glans, stjernornas pragt, morgonrodnadens hopp, aftonens lugn och källans klara spegel. Ofta sitter jag i de gamlas lilla trädgård; der står ett ensamt träd, samt en berså af halfnakna syrenqvistar, öfverdragna med spindelväf; här skådar jag i närheten insjöns klara bölja. Men under allt detta är hjertat oroligt, som brusande hafsvågor. Ingen anar hvad jag lider, huru hjertat blöder; ingen räcker en skärf åt behöfvat, ingen har öfverseende med den felande; alla sky den illa kända. Man anar ännu icke hvad jag lidit. Efter decenniens förlopp uppenbaras måhända först förfärande orättvisor. Familjeanseende och likgiltighet tillåta icke att forska efter, huruvida den felande fortgår på sin bana eller söker godtgöra sitt förhastade fel. Smädelsen och hämndbegäret täfla att kasta sina skoflar mull öfver de arma offren, som blifvit förtrampade och förkrossade af jordens mäktiga. Olyckliga offer, som lida i hemlighet, hvilkas tårar runnit, sedda endast af den Allseende!

”Den lyckliga, hon vet ej hvad det är,
Att ensam gå, en fridlös vålnad blifven
I själens natt, och sjelf sig frukta der,
Af människor och Gudar öfvergifven —

”Hon vet ej hvad det är att vissnad stå,
 Utaf en yppig sommarverld omhvitad, —
 Att tyna, torkas och till aska gå,
 Utaf sin egen andedrägt förgiftad.”

Jag känner att lidandets mått snart är rågadt och jag emotser min stoftförvandling utan bäfvan, och min dödskamp med lugn.

Denna lilla minnesbok, som ligger öppen, torde du förvara, tills min August fyller myndiga år, om han så länge lefver. Låt honom då läsa dess innehåll och inhemta hvad en värnlös oskuld lider och af mitt exempel lära att följa dygdens och sky brottets stig. — Slutligen, min vän: ställ ett enkelt träkors på min graf och lät derpå teckna dessa ord: ”Gömdt är glömdt.”

Din i döden tillgifna vän,

Mathilda Hamster.”

Sedan jag genomläst detta bref, sade mamma Segerman: ”Nu ser du att jag uppfyllt mitt löfte i alla hänseenden, och önskar att du uppfyller ditt: att alltid denna hemlighet stannar oss emellan. Vid den upptäckt, som jag genom din aflidna moders bref, hvilket du nu läsit, erhö, flydde Segerman ifrån oss och har aldrig sedan låtit höra af sig. Axel var då ett år yngre än du, och Johanna skådade dagens ljus tre månader efter Segermans flykt.”

Med huru tung känsla åhörde jag icke min mors lidande och min fostermors uppoffrande ädelmod! Och

jag bad Försynen om styrka att med min vandel lifva dem värdig, ehuru svår och slipprig än ynglingens bana är.

ELFTE KAPITLET.

”Se solen, se solen, som höjde
 Sin strålande panna så gladt,
 Sjönk neder i molnenas natt
 Och dunkelt och matt
 Är rummet, der herrlig den dröjde;
 Men fast vi ej tänke derpå,
 Dess ljus oss omgifver ändå.”

Tiden förflöt och jag måste resa till universitetet för att fullända mina studier. Men hvad fröjd skulle väl lifvet äga, då min lefnads skönaste drömm var förintad, då hoppet om ägandet af Johannas hand för alltid var försvunnet! Det fordras en stor grad af styrka att öfverleva ett så smärtsamt slag.

När, i en kanske icke aflägsen framtid, den väna tjuguariga flickan i yr och glädtig sorglöshet vid sidan af en lycklig älskare kringfladdrar dessa ställen, der jag nu med ousäglich smärta måste utandas mitt sista smärtsamma farväl; må hon då, när lyckans sol på jungfrukinden framkallar kärlekens blyga rosor, likväl då ett ögonblick stanna och skänka en tanke åt barndomsvännen; må hon lära inse, att blot det pröfvade

trohetens guld är det äkta, och att ur natt och dimmor bryter solen fram, oftast då vi minst vänta det!

Vid afskedets stund ingingo vi, i stället för ett kärleks- ett vänskapsförbund. Den lofliga syskonkärleken skulle numera vara det enda föreningsband oss imellan. Under första året, som jag vistades i Åbo, fick jag bref om Johannas förlofning och derpå följande bröllop. Jag fortsatte mina studier i läkarevetenskapen, och redan andra året af min vistelse vid akademien fick jag underrättelse om mamma Segermans inträffade död. Detta dödsfall smärtade mig otroligt. Jag önskade och längtade beständigt att få besöka det fordom så lyckliga hemmet; men sedan min fostermor var hädangången och min syster Johanna fästad genom nya band, beslöt jag att förbida händelsernas gång.

Jag blef imellertid utexaminerad licentiat och var ganska välbehållen i det gamla goda Åbo, der jag slog mig ned, och hvarest en och annan afton förflöt i sällskap med kamraterna under glada tillställningar. Mitt hittills varande lif hade till större delen förflutit bland glada, goda menniskor, om ej just lekande, dock temligen lugnt. Utan bekymmer är intet lif tänkbart. Men dessa hafva hos mig merendels haft sin rot i passionernas mer eller mindre härjande stormar. Menniskans bittraste lidande lärde jag nu att känna ej allenast berättelsevis, utan ansigte mot ansigte. Man har svårt att tänka sig till hvilka förfärliga plågor en läkare får vara vittne, ofta utan att med bästa vilja kunna

hjelpa. Jag känner lifligt; min glädje är lika yrande, som min sorg, mitt deltagande är djupt. I medlidandets känsla ligger en kärlek förborgad, och jag glömmmer aldrig den jag en gång lärt mig att älska. Mången gång är min glädje förbi vid den erinran, att jag intet förmådde till lindring af de smärtor jag skådat. Hvad hafva de väl brutit, som framläpa en ofta ganska lång tillvarelse under ständig afsaknad af livvets på en gång dyrbaraste och mest värderade gåfva — helsan? de hvilkas lif icke är något lif? Så frågade jag mig redan som student, så frågar jag mig ännu äfven midt i hvimlet af nöjen och förströelser, i hvilka man så ofta inkastas. Det är ett af dessa "hvarföre" hvarpå man förgäfvets söker att finna ett förklarande "derföre," ett af dessa "hvarföre," på hvilket "derföre" följer först der, hvarest ingen sjukdom, ingen plåga mera finnes. Men hvarföre ger jag offentlighet åt lidandet i det tysta? Ingen blir ju deraf varnad, ingen deraf hulpen. Röres äfven något medlidsamt sinne af lidandet, så försvinner snart denna rörelse af bättre känslor bland små bekymmer och bland dagens flärd. Är det icke sannt? någon ödsligare känsla än den af ett vanmäktigt medlidande finnes knappast. Den som stått vid ett älskadt föremåls sjuksäng, vid en slocknande lifslåga, som man gerna ville åter upplifva med hvarje uppoffring, den som stått der, så fattig med sin sorg, sin förtviflan — den förstår hvad jag menar och huru vanmäktigt medlidandet är. De höga ridderliga karak-

terer, till hvilkas smärtor jag varit ett stumt vittne, begära de intet medlidande, mottaga de det ej om det bjudes? Åh ja! — blott en falsk hederskänsla kan försmå medlidandet och deltagandet. Sjelfva ordet *medlidande* säger ju, att den är en hög kristlig dygd. Att lida med dem, som lida, att djupt i sin själ känna den smärta, som plågar en annan, är icke detta rent kristligt? ”Gråter med dem som gråta.” Med dessa ord har ju vår gudomlige frälsare adlat medlidandet.

TOLFTE KAPITLET.

”Nog ödets stämman ren sagt ut,
Hvad länge varit dess beslut;
Hon knutit andra band.”

En afton vandrade jag ut till Öhmans villa, och som jag just skulle tömma min kopp thé, slog mig en bekant på axeln i det han hälsade med detta klingande: god afton bror!

Ah se, mjuka tjenare min heders bror; välkommen till Åbo! Gratulerar dig bror Robert; det är icke utan ett visst intresse jag påminner mig våra glada ungdomslekar. Nåh jag måste säga att du — vare detta helt opartiskt och rättvist bedömdt — gjort ett lyckligt val af ledsagarinna genom lifvet.

Rätt sagdt, min heders bror; och för att ytterligare öfvertyga dig derom, så uppmanar jag dig att komma och hälsa på oss. Jag har Johanna med mig och vi bo hos fru Indrén. Ämnar du fortfara att praktisera i Åbo?

Ja, men jag vet ej huru länge. — Men låtom oss nu dröja kvar här en stund för att språka om både nytt och gammalt. Hör hit jungfru lilla, tag in en flaska Monte bello! dess magiskt upplifvande nektar, min bror, skall återföra oss till fordna tider, och kan väl något vara angenämare, än att kasta en blick tillbaka på barndomshemmet och påminna oss en mängd äfventyr, sedan de glada och äfventyrliga studentdagarne. Vi suto och språkade länge, aftonen förflöt hastigt under muntra samtal och skämt, och det var temligen sent, när vi lemnade Öhmans villa.

— Bli du länge i vårt trefliga, industriella och redbara Åbo?

— Tre eller högst fyra dagar — svarade possessionaten Robert. Finner du dig böjd att se och råka din gamla barndomskamrat, min Johanna, så kom ihåg: icke långt uppskof! det kan ock hända att vi resa inom ett par dagar. God natt bror!

Det var en af de skönaste aftnar man vill önska sig. Månan lyste min väg och den ljufva aftonluften, uppfylld af de blommande trädens ångor, fläktade emot mig en vedröfvickande svalka. Jag anställde reflexioner öfver mitt sätt att vara och fann mig ingenting mindre

än artig; ehuru jag sannerligen nödgas beundra den sjelfbeherrskning, hvarmed jag tyglade både missnöje och otålighet, midt under det jag tänkte på de motsatta banor, som han och jag vandrade genom lifvet. Utom det att han alltid varit lyckans skötebarn och en så kallad goddagspilt, hade han äfven beröfvat mig min barndoms leksyster — ty det skall, oakadt jag aldrig skulle fått äga henne, alltid vara smärtsamt att veta henne i en annans famn. Man kan ej nog förvåna sig, att ödet kastat en sådan klenod i denne mans armar — — en flicka med så utmärkt uppfostran, med bildning likaså ovanlig, som hennes kunskaper voro grundliga, behaglig, god, snillrik och intagande samt i sitt umgänge enkel och okonstlad. Denna jemförelse emellan mig och honom var påkostande.

Med tanken på flit och kommande tider, vandrade jag fram åt Nikolaitorget, då jag varnade en flicka, som går framför mig, liksom hon blifvit förd af någon mekanisk kraft. Hon föll slutligen omkull och hade svårt att hjälpa sig upp. Hvem skulle ej känna en särdeles lust att hinna detta föremål, som slumpen förde i min väg; och hvilken annan vid mina fändriksår skulle ej med vindens snabbhet ilat fram, för att öfvertyga sig, huruvida verkligheten öfverensstämde med aningen! Vid närmare skärskådande fann jag det vara en flicka af den lägre klassen och att hon icke var blanda de lyckligare lottade, derom vittnade hennes tarf-

liga drägt och de tårar, hvilka obehindradt strömmade ned för kinderna.

Vid denna upptäckt sagtade jag mina steg för att få min nyfikenhet tillfredsställd. Denna gång måste jag bekänna att nålar och nyfikenhet, vis-à-vis en flickas tårar, stucko lika mycket. Den ängslan, som jag såg afmålad hos den stackars flickan, hvilken jag kunde anse vara ungefär sexton år, gaf mig anledning att fråga henne, om hon vid fallet skadat sig eller hvarföre hon grät.

Jag har sönderslagit en droppflaska snyftade flickan, min stackars syster ligger sjuk och hon hade behöft medikamenterna så väl.

Goda flicka grät icke, sade jag, hys förtroende för mig, låt mig förebygga denna olycka, vi skola dela den gemensamt. Dervid praktiserade jag några silfverrubler i flickans förklädsficka och aflägsnade mig derefter med hastiga steg.

Uppkommen på min kammare ångrade jag nästan min frikostighet, som helt och hållet uttömt min börs; dock tänkte jag helt frimodigt: vedergällning följer alltid på såväl ondt som godt, och lugnad deraf somnade jag godt in.

Vid uppvaknandet var min första tanke den lilla betryckta, som måhända redan tidigt förlorat sin mor eller eljest blifvit förföljd af ödets hårda slag.

Mången dag förflöt, den ena ej olik den andra, då jag en morgon, återkommen från ett sjukbesök, ser

mir lilla okända. Jag tyckte mig se tacksamhetens och blygsamhetens renaste färg lifva hennes kinder och den värde läsaren torde ursäkta mig, om jag bekänner, att jag i detta ögonblick varit färdig att uppoffra all min förmåga för att förljufva hennes, som jag tyckte mig se, af dystra moln omhöljda dagar. Sällsamt var det intryck jag erfor vid detta möte och min öfvertygelse var den, att ehuru hon ännu ej räknat många år, hon ändock hunnit långt nog i motgångens och pröfningens hårda skola. Under dessa betraktelser erfor jag en känsla af medlidande för den arma. — Jag besvarade hennes nick med en slängkyss och hoppades att alltid kunna bibehålla hennes välbildade profil och hennes himmelsblå ögon i mitt minne.

Ändtligen en dag kom jag på den idén att hälsa på bror Robert, som emottog mig med all vänskap och bad mig sitta ned för att språka, tills hans hustru hade gjort sin toilett, hvarefter hon ville infinna sig för att helsa på barndomsvännen. Jag efterkom hans önskan, men jag bör likväl ej förtänkas, om jag fruktade att förlora mina hufvudsakligaste vapen vid erinringen att nu möjligen komma att betraktas och behandlas som en fremling af den, med hvilken jag delat så mången barnslig fröjd. Men om man i framtiden skall utverka sig ett erkännande af en verklig samhällsmedlem och medborgare, bör man icke leka med den heliga elden. Genom min oaktsamhet kunde jag tända ett bål, på hvilket jag sjelf slutligen kunde bli förtärd. —

Kom nu min leksyster, jag är beredd på allt! Men mina läsare — huru förvånad blef jag ej, då min fordnas Johanna, nu Roberts hustru, inträdde och var till den grad lik den fattiga flickan, jag omtalat, att jag ej trodde mina egna ögon. Jag blef som slagen af åskan och kom ifrån den ena bestörtningen i den andra. Johanna kom mig vänligt till möte och räckte mig förtroligt handen, påminnande mig bland annat, att då vi sednast voro tillsammans, det var på en dans hos häradshöfding A— och då hon nämnde om valsen, återkom jag snart till mig sjelf och kände mig åter lycklig, ty den gången hade jag verkligen valsat — och med Johanna — ehuru jag aldrig deremellan nötte tiljan med min fot. De begge vännerna ville att jag skulle stanna qvar hos dem den dagen; men i en dylik sinnesstämning, som jag då befann mig, var det emellertid bäst att lemna sällskapet. Vi skiljdes åt och jag lofvade att med görligaste första hälsa på dem på deras egendom Hannula.

TRETTONDE KAPITLET.

Ensam jag skrider fram på min bana,
 Längre och längre sträcker sig vägen.
 Ack! uti fjerran döljes mitt mål! —

— — — — —

Följande dagen, då jag gick ut för att hemta frisk luft, möter mig komminister Mannert och hofrättsnotarien Snabbstedt. Den sistnämnde hade jag ej på länge träffat, emedan han tjenstgjort i Wasa. Snart uppstod en ädel tvist oss imellan, hvem som af oss ägde förmonsrätten att bjuda de andra på frukost. Härunder kommer unga Axel Segerman och omfamnar oss broderligt. Huru glad blef jag icke att efter så lång tid, få gifva ett broderligt handslag åt den, som så nyligen hemkommit från Kaukasien, trotsat så många fador och återkommit med ordnar och blessurer, vinst af tapperheten. Axel bjöd nu oss alla till sig på frukost, sålunda slitande den strid, som vid hans ankomst mellan oss andra föregick. Under måltiden, som varade sina par timmar, uppehöll Axel oss med underhållande berättelser om sina små segrar och hjeltedater och tillade, att han mestadels håller sina förståndsögon tillslutna till hälften, för att ej se hvarken det närva-

rande, det tillkommande, eller det förflutna, samt att han endast vid någon tillgifvenhetsinstinkt då och då uppvaknar. Slutligen proponerade han en skål och uttalade sin önskan att få knyta ett fastare vänskapsband och deklamerade på löjtnantsmanér sitt deltagande öfver mina gäckade förhoppningar och smärtsamma förluster, förundrad att icke finna min karakter förändrad, eller mitt mod nedslaget. — Om sig sjelf yttrade han för öfrigt:

”Den som ej med glädje gaf
Sitt lif för folk och land; —
Han är ej värd en ärlig graf
På hemmets väna strand.” —

Sedan vi alla voro väl förnöjda och hade stigit upp från bordet, frågade Snabbstedt om Robert ännu fanns kvar i Åbo. Jag svarade att han rest under gårdagen.

— Det var ledsamt, yttrade han eftertänksamt, jag hade heldre munteligen samtalat med honom och hans fru; nu är jag tvungen att skrifva. — Axel blef förundrad häröfver och orolig till mods. Men vi skiljdes nu åt, och jag tänkte gå hem; men på hemvägen träffade jag några kamrater som bjödo mig att spisa middag med sig på ett af stadens värdshus. Medan vi väntade på maten och gjorde våra slag i salen, blefvo vi varse en man, som satt midt i soffan. Han var gammal, med försilfradt hår och orden i knapphållet; hans utseende bar prägel af djup melankoli, hans blick verkade obehagligt och ansigtsuttrycket antydde ingen-

ting godt. Något bittert gnistrade från hans ögon mot den som på honom fästade sin blick. Vi undrade öfver, hvarifrån han kommit och huru han, med sitt egna sätt att uppträda bland andra, beslutat sig att spisa på ett så allmänt besökt ställe. Vi ville gerna undandraga oss all beröring med honom; men hans, som det syntes, oroliga sinne tycktes eftersträfva att komma i beröring med andra; det såg ut som om hans hjerta behöfde luft. Han steg upp, närmade sig till mig och i det han tog min hand, yttrade han: det förekommer mig som om jag med eder ville anställa en betraktelse öfver människors öden och — — Här tvärstannade han midt i meningen. Efter någon tvekan satte han sig ned igen och tillade mumlande: hvartill tjänar det att tala och tänka, det tröttar mig endast, jag eger ju ej styrka att tänka.

— Ni har rätt min herre, sade jag, hvartill tjänar det att tänka, det är bättre att tro.

— Ja, det är bättre att tro — afbröt han mig — och att lida, om man blott kunde glömma, ty här på jorden är bättre att glömma än minnas — — —. Med dessa ord aflägsnade han sig och lemnade mig i oviss-het om så väl hans namn, som hans lidande och öden.

I anledning af detta samtal erfor jag en modlös nedslagenhet och beslöt att så fort som möjligt skilja mig ifrån mina kamrater och besöka kyrkogården, der min olyckliga mor hvilade. Under min vandring öfvertänkte jag ett och hvarje och sorgliga voro de minnen, som

vaknade hos mig vid tanken på lifvets oförrätter, äfven mot de ädlaste menniskor.

Klockan var nära åtta på aftonen, innan jag nådde stället, der den tysta grafven slöt i sitt sköte den, som jag så ofta hade längtat att äga i lifvet, hvars ömma deltagande varit så dyrbart för mitt hjerta. Jag väcktes ur mina drömmier genom vingslagen af en liten fogel, som från det närstående trädets topp flög ned till det anspråkslösa trädkorset, på hvilket stod ristadt: "Gömdt är glömdt", och qvittrade sin aftonbön till Gud. Härvid hopknäppte äfven jag andäktigt mina händer, tårar fugtade mina kinder och med rördt hjerta tackade jag Gud för detta ögonblick och för allt godt han mig bevisat. Då allt kort förut förekom mig så dystert och mörkt, syntes det nu mig i en helt annan dager; allt belystes nu herrligt af ett gudomligt ljus och en inre öfvertygelse sade mig: min mor är ej död, hon sofver blott och hennes moderliga hjerta slår för mig ännu i höjden.

Efter någon stunds vistande bland de dödvas boningar, önskade jag åter komma ut i det fria och begaf mig således bort från denna dystra ort. På hemvägen stannade jag af en händelse vid en liten koja och kastade en blick dit in genom det öppna fenstret, oaktadt det opassande i en sådan nyfikenhet. Men hvem skulle ogilla min åtrå, isynnerhet då man betänker, att jag var läkare. Vid nogare betraktande genom de, endast till hälften sammandragna, glesa gardinerna, varseblef

jag en säng, der en sjuk låg, en matt brinnande lam-
pa, ett bord och tre stolar; allt bevisade, att tarflighe-
ten, om ej fattigdomen rådde här. Inom mig öfvertänkte
jag, huru jag skulle blifva förvissad det icke brist
på läkarevård förefanns, då i detsamma en vördnads-
bjudande prestman insteg och syntes berèda den sjuka
till emottagande af Herrans Heliga Nattvard. Intet an-
nat vittne kunde jag se, än en flicka, som knäföll in-
vid ändan af sängen, hållande en näsduk för ögonen.
Jag stannade än en stund för att betrakta det rörande
och högtidliga i denna akt, och önskade af allt hjerta
den sjukes återfående. Då den vördnadsvärde presten
framräckte kalken stod den knäböjande flickan upp för
att hjelpå den sjuke — och denna flicka var ingen an-
nan än den, åt hvilken jag engång skänkte några silf-
ver-rubler. Då tänkte jag: de föllo i god jord.

FJORTONDE KAPITLET.

Några månader efter nyss skillrade upptråde, erhö-
ll jag af Snabbstedt en biljett, deruti han ber mig hälsa
på sig, och förbereder mig på att han har oväntade
nyheter att meddela mig, med tillägg, att han af mig
önskade utbedja sig några upplysningar, rörande Axel

Så slutades min lek.

Segermans och hans systers egendom, emedan jag från barndomen kände förhållandet inom familjen. Snabbstedt hade genom någons anvisning på en duglig advokat blifvit tillskrifven i fråga om en process. Han omnämnde dessutom, hvad som var mig ganska väl bekant, att Axel Segerman och hans syster Johanna voro barn till en kapten Segerman, hvilken alltid hade varit af ett ombytligt lynne och, ehuru ganska rik, ändock föga aktad för sitt tadelvärda uppförande. Han hade lyckats vinna en ädel och förmögen flickas hand, men makarnas sällhet räckte icke länge. Han återföll snart i sitt förra tygellösa lefnadssätt, var en tyrann mot sin maka, hvilken, älskad och afhållen af alla, som kände henne, rönt allmänt deltagande. Och sedan hans lastfulla lefnad stigit till den grad, att han icke mera aktade den äktenskapliga troheten, togo flere vänner den förfördelade makans försvar, hvarföre han, för att undgå alla följder af sitt brottsliga uppförande, begaf sig utrikes och skall i Köpenhamn tillbragt tjugufyra år. Då han under hela denna tid icke låtit höra af sig, hade han blifvit ansedd för död. Hvilken förvånande öfverraskning för Snabbstedt att få emottaga ett bref ifrån kapten Segerman, hvars innehåll tillkännagaf, att han i honom hoppades få en pålitlig sakförare, som ingalunda skulle vägra att förhjelpa honom till återbekommande af sin rättmätiga egendom, hvilken hans barn redan satt sig i besittning af. Om hvilket allt Snabbstedt med det första borde underrätta Seger-

mans barn, äfvensom om hans snara inträffande i Finland.

Notarien Snabbstedt fann sig uppfordrad att skriffligen underrätta Robert P. härom, och bad mig åtfölja sig till Axel Segerman. Vi gingo och enligt vår önskan träffade vi honom hemma. Några minuter stannade Snabbstedt tvekande, innan han kunde uttala ändamålet med besöket. Ändtligen bröt han tystnaden, i det han yttrade: Förtörnar det dig broder Segerman, om en fader från en aflägsen trakt närmar sig sina barn, för att göra anspråk på en egendom, som för tjugufyra år sedan tillhört er gemensamt? Måne ej hans dagar varit långa och glädjelösa sedan han blifvit en främling öfverallt, tänkande på de förflutna ljufva och bättre tider, som han fordom framlefde i den kära fosterbygden?

Häpen, blek och mällös åhörde Axel Segerman underrättelsen om en faders återkomst, som beredt hans älskade moder så bittra stunder och orsakat hennes förtidiga död. Med hvilken känsla skulle han betrakta en så afskyvärd faders ankomst; huru kunna tillerkänna honom den heliga rätt, en far eger öfver sina barn? Med tanken på modrens lidna oförrätter, missnöjd med hela världen, ödet, skickelserna, öfverlemnade Axel sig åt betraktelser, och valde, efter något öfvervägande, det beslut, som var det enklaste och värdigaste en son, nemligen att öfverlemna all rätt öfver egendomen åt den samvetslöse fadren. Han ville äfven öfvertala sin små-

ger till samma beslut, för att ej behöfva anlita lagen till skiljedomare imellan far och barn. Jag rådde dessutom Axel att sjelf fara till Robert och Johanna med underrättelsen om förhållanderna, samt att låta Snabbstedt uppgöra med fadren och, om möjligt, försona och förena dem alla. Med denna önskan skiljdes jag vid Axel och Snabbstedt.

När jag kom hem till mitt quarter, låg ett försegladt bref mig till mötes och jag såg af sigillet att det var ifrån collegium medicum. Jag bröt brefvet, som innehöll ordres för mig att förestå provincial-läkaretjensten i Uleåborgs distrikt under det ordinarie läkaren företog en utrikes resa.

Jag måste således i hast göra mig resfärdig, visst icke utan bekymmer om mitt hjertas viktigaste angelägenhet: att få lära känna den fattiga intagande flickan. Men alla efterforskningar härutinnan måste nu uppskjutas till bättre tider, eller till återkomsten. Kanske jag också aldrig mera skall återse den förtrollande varelsen.

FEMTONDE KAPITLET.

Klappa du brinnande hjerta, förgängliga hjerta,
Så länge glädje och vänskap och sång
Blomma på jorden för dig!

Under min resa till Uleåborg tilldrog sig ingenting märkeligt. För att under min vistelse derstädes förströ

mig och uppfriska mina minnen, öppnade jag en korrespondance med en gammal akademie kamrat, magister S r, lärare vid elementarskolan i Åbo. Se här, värda läsare, tvenne af de bref, hvilka jag till honom afsändt. Det ena är skrifvet någon tid efter min ankomst och det andra kort före min afresa från Uleåborg.

Uleåborg den 11 Januari 18 . .

Fem långa månader äro förflutna sedan vi — efter att vid Kuppis, jemte de öfriga vännerna i Åbo, hafva nöjsamt fördrifvit sista dagen af min vistelse derstädes, samt jag med den fräsande champagnen insupit mod till min långa resa norrut, eller "Färd till Lapplands Isberg" såsom du behagade uttrycka dig, — vänfast och broderligt räckte hvarandra handen till afsked och då du af mig emottog löfte, att sedan jag blifvit något hemmastadd här, meddela dig upplysningar angående innevånarne och sällskapslifvet i Uleåborg. Fem månader äro, som sagdt, sedan dess förflutna, och nu — sedan jag varit i tillfälle att se lifvet härstädes samt sålunda tror mig genom skildringar deraf kunna skaffa dig förströelse för en eller par timmar — fattar jag pennan för att, så godt sig göra låter, fullgöra mitt löfte.

Efter att hafva besökt nästan alla kuststäder imellan Åbo och Uleåborg, ankom jag hit den 20 Augusti sistl. år, en tid af året, som i hvarje stad är högst tråkig att tillbringa, men isynnerhet uti en handels- och sjö-

fartsort, sådan som Uleåborg, hvilken stad omgifves endast af kala sandfält och åkrar samt saknar alla de naturskönheter hvarmed man blir bortskämd i södra Finland, synnerligast dess skärgårdar, hvarefter ögat så gerna längtar under sommaren. Straxt efter min hitkomst utbröt en svår febersjukdom i länet och gaf mig under de tre första månaderne sträng sysselsättning. Sedan dess har min tid tillätit mig att mer och mer umgås uti husen härstädes och öfverallt har jag rönt denna gästfrihet, detta välvilliga bemötande, som utmärker Uleåborgsboerne. Julen har förflutit här ganska trefligt. Så väl entrébaler som maskerader och privata tillställningar hafva aflöst hvarandra.

Att jag icke angående sällskapslifvet kommer att vidröra mitt eget kön, kommer sig deraf, att detsamma uppenbarar sig ungefär lika öfver hela den civilicerade världen. Skulle du åter förmoda, att fruntimren härstädes stå långt under deras systrar i södern, eller icke äro värda en karls uppmärksamhet, så bedrager du dig storligen i båda fallen; men om jag icke ingår i någon fullständig skildring af deras skönhet, behag och lefnadston, kommer det sig deraf, att den bleka lilja, hvilken jag såg i Åbo, efterlemnade ett så starkt intryck hos mig, att jag ej kan sysselsätta mig uteslutande med andra af hennes kön. En lång tid är förfluten, sedan jag såg henne, och allt ännu sväfvar hon lika lifligt för mitt minne. Med sin bleka och lidande, men änglarena uppsyn uppenbarar hon sig för mig i mina

tankar såsom ett väsende ifrån en bättre värld, af en ond ande iklädd armodets och fattigdomens skepnad, för att framställa hennes skönhet i större kontrast dermed. Men denna engel förer mina tankar till andra personer, med hvilka jag tror hon äger ett underbart samband — Segermanska familjen. Huru långt har processen mellan den grymme fadren och hans barn, hvarom redan fråga börjades under min sista vistelse i Åbo — avancerat? — Men posttimman är inne: således mera en annan gång.

Din tillgifne vän

G. Hamster.

Andra brefvet.

Uleåborg den 6 Augusti 18 . .

Tack broder för din skrifvelse; den var för mig en välgörande och uppvärmande vårflägt, en angenäm erinran om förflutna tider. Du får nu härmed emottaga mitt afsked från Uleåborg. Provincial-läkaren Linder är nu hemkommen från sin utrikes resa och för mig återstår ej annat, än att göra afskedsvisiter och packa in mina effekter. Jag måste uppriktigt tillstå, att jag skiljer mig från Uleåborg med verklig saknad. Du inbillar dig säkert genast, att någon hjertaffär är orsaken härtill; men detta kan jag på min ära försäkra dig icke är fallet, och för att fullkomligen öfvertyga dig — du som är en sådan Thomas i dylika saker, och som tror, att hvarje karl, likasom du sjelf, nödvändigt måste hafva en flamma å hvarje ort dit han kommer, för

att kunna trifvas derstädes, — vill jag endast erinra dig om min lilja i Åbo. Du skrattar häråt och jag kan icke hjälpa det; men det har blifvit en fix idé hos mig — kalla det svärmeri om du vill — att jag kommer att återse denna intagande varelse och under andra förhållanden än dem, under hvilka hon först uppenbarade sig för mig. Ty att hon icke är det, hvad skenet utvisar, derom är jag fullkomligen öfvertygad, och väntar tålmodigt att ett gynnsamt öde slutligen skall framställa henne för mig uti hennes rätta gestalt. Oaktadt jag, som sagdt, icke lemnar några fugtiga himmelsblå eller bruna ögon efter mig, så förefaller det mig som om det icke skulle stå rätt till med mitt lugn, då jag nu skall gå att säga de personer ett, troligen evigt, afsked, med hvilka jag lefvat nära ett års tid på en förtrolig fot och af hvilka jag njutit så mycken vänskap och välvilja.

I Uleåborgs tärnor, lysande genom er skönhet, ert förstånd och ert hjertats godhet, I skolen ständigt erinra mig de glada stunder — stunder outplånliga utur mitt minne — hvilka jag tillbragt uti edert sällskap:

De skola stå uti mitt minne

Som Pharos eld på fjerran strand;

Som tröstens engel står derinne

I templet vid en offerbrand.

I hafven dessutom öfvertygat mig att en man, med huru stora anspråk på bildning och salongsvana som helst, aldrig kan hafva ledsamt i edert sällskap.

Men äfven I mina jemnåriga umgängeskamrater och vänner, emottagen mitt tacksamma farväl, ty edert angenäma sällskap kommer jag äfven att med tacksamhet alltid påminna mig.

Tills i öfvermorgon har jag bestämt min afresa från Finlands tredje stad, det trefliga Uleåborg och tänker afpassa resan så att jag den 15 i denne månad på aftonen inträffar i Åbo, hvarest du jemte öfrige vänner kunna träffa mig på societén, der jag tager in. Efter ungefär ett års skiljsmessa få vi då åter gifva hvarandra ett trofast handslag! — Laga för all del att du genast vid min ankomst kan traktera mig med din komposition af ryssarnas brulleau, hvaraf vi under sista sammanvaron i Åbo voro så intagna, och genom hvars preparation du i Upsala förvärfvade dig ett odödligt namn i Bacchi lag. — Mera då vi råkas.

Din vän

G. Hamster.

Sedan jag slutat mina afskedsvisiter, reste jag från Uleåborg den 8 Augusti 18 . . , åtföljd af en stor del utaf stadens yngre och äldre herrar, hvilka beledsagade mig till första gästgifvaregård från staden, Kembele, om jag rätt minnes. Derstädes sprungo ett par dussin champagnekorkar i det icke alldeles hvita gästkammaretaket, och vi skiljdes under fräsande tårar, hvarefter sällskapet, en del ännu tårögda, återvände till Uleåborg och jag fortsatte min väg derifrån.

SEXTONDE KAPITLET.

Ack! hvem teckna förmår din bild du himmelska
flicka? —

Nog, jag är fången i eviga band, är en slaf af
min kärlek! —

Efter ett års vistelse i Uleåborg återkom jag till det gamla goda Åbo, med tanken på fordna tider och på den lilla intressanta flickan, hvarom jag förut talat. Skyldigheten ålade mig att först helsa på mina vänner, och försigtigheten, att aldrig vidröra ett ämne som fortfarande lät mig lefva i sorgligt ljufva fantasier; det var mitt fasta beslut. Jag tänkte med deltagande på Axel Segerman och vid första mötet med notarien Snabbstedt fick jag veta att kapten Segerman var i Åbo och att man kunde taga för gifvet, att han skulle tillegna sig barnens egendom.

En afton då den "Fader- och Moderlösa Flickan" skulle gifvas, föll det mig in att besöka spektaklet. Jag tog plats i en loge på första raden, för att rätt beqvämt kunna öfverlemna mig åt åskådandet af det omvexlande skådespelet. Pjecen intresserade mig till den grad, att jag först närmare dess slut kastade en blick i närmaste loge. Jag blef som träffad af blixten då jag blef

varse ett fruntimmer, som jag tycktes vara Johanna. Jag helsade och min helsning besvarades, men på ett eget sätt. Då fruntimret icke syntes vara beledsagadt af någon kavaljer, ålade mig artigheten att erbjuda mig till följeslagare. Jag skyndade derföre genast vid pjecens slut efter henne; men i det jag närmade mig, märkte jag att hennes vext var för späd för att vara Johanna, och hennes ljusblå ögon sade mig att hon var ingen annan än den fattiga flickan, som så beständigt varit föremålet för mina tankar. I stället att njuta af återseendets gladaste hänryckning, förbyttes min fröjd till en stum smärta; jag kände en het tår bränna min kind, då jag i stället för den torftiga dräkt, som så väl anstod hennes rena väsen, nu fann henne vara elegant och fin. Hade hon kanhända förbytt denna kläd-
nad på bekostnad af den sinnesfrid och det lugn, som, engång flydt, icke återkommer på denna sidan grafven?

Jag såg upp och träffades af hennes blick, hvori jag tyckte mig se den skönaste tår återspeglad i min. Var det blygsamhetens, tacksamhetens eller återseendets glädje, som framlockade tåren, eller var den framkallad af ångern? Detta hade jag ej ännu hunnit utforska, innan hon straxt efter min helsning slöt sin arm kring min och presenterade ett fruntimmer, hvilket gjorde henne sällskap.

— Herr doktor, detta är min syster Ida, hvars lif ni så ädelmodigt räddat. Vi hafva, utom afläggandet

af den tacksamhet, som vi erkänna oss skyldige er, mycket annat att säga er.

Jag bjöd min arm åt hvardera af damerna. Detta var ett sannerligen eget ögonblick; ty jag visste ej en gång dessa fruntimmiers namn. Imellertid förbjöd mig grannlagenheten att fråga dem derom och jag hoppades att händelserna skulle upplysa mig. Under det vi gingo gatan rätt fram, kunde jag icke underlåta att uttrycka min förvåning öfver min okändas nuvarande förändrade ställning samt uttalade det hopp, att hon äfven nu torde vara lycklig. Hon nedslog sina ögon och tycktes rörd. Jag afbröt ämnet och undvek att uppväcka minnen, som måhända för henne kunde vara både sorgliga och obehagliga. Jag frågade slutligen, om hon kände mitt namn.

— Jag vet blott att ni är läkare. Mitt namn är Emilia Kindblad; min far har varit kapten vid ett regemente på Jutland i Danmark. Vi önske, både jag och min syster Ida, att ni herr doktor är god och följer hem till oss, på det jag får bjuda er ett minne af den stund, jag första gången såg er, då ni så ädelmodigt med er gåfva räddade min systers lif. I denna bön instämde Ida med skälmskt smålöje. Jag vacklade väl i början uti mitt beslut, huruvida jag skulle följa med eller icke, särdeles som jag tyckte mitt inre värde föroringadt, då det gällde att emottaga belöning för en så obetydlig tjenst. Slutligen segrade dock intresset för de unga damerna.

Vi kommo snart fram till deras boning vid Arseniigatan och inträdde i en väl möblerad sal, hvarest en tjensteflicka kom oss till mötes med ett par brinnande vaxljus. De unga damerna aftogo sina kappor och bådö mig göra detsamma. Jag stannade qvar och i hast uppdukades en så kallad thésoupér. Den skämtsamma Ida föreföll mig ganska näpen och underhållande, men tillika okonstlad. Man tyckte sig hos henne finna en viss, ieke ringa grad, af bildning, men utan den minsta portion af förställning. Jag erfor hos henne ett fint omdöme; hon talade med lätthet och upprepade ofta nog, att hon mera tyckte om Köpenhamn än Åbo.

Jag märkte af deras uttal att de begge systrarne icke alltid varit bosatte i Finland. Deras sällskap var i det hela så angenämt, att jag var ledsen öfver att icke förr hafva varit i tillfälle att göra deras bekantskap; men jag glädde mig dock nu deröfver att framdeles få förnöta någon ledig stund hos dem. Jag kan ej neka, att Emilia hade fått ett mäktigt inflytande öfver min själ. Hennes eldiga blick sväfvade ständigt för mig och jag frågade mig, hvarföre jag, då hon första gången väckte min uppmärksamhet, försummade att göra för henne hvad mitt hjerta önskade.

Konversationen för aftonen var slut; jag tog min hatt och skulle begifva mig hem då Emilia framräckte en annotationsbok, deri hon med snabbmåleri föreställt Nikolaitorget i Åbo, der vi första gången träffades.

— Ack herr doktor, sade Emilia, får jag tillägga, i

det jag beder er emottaga denna ringa gåfva, att den är hjertlig. Aftonen af vårt första möte skall lika lifligt som tacksamt alltid fortleva i mitt minne. Ida och jag hade nyligen anländt till denna, för oss obekanta stad. Vi voro således främlingar och öfverallt allena. Vår far hade varit tvungen att resa ifrån oss ett par dagar efter, sedan vi landstego här. Vi voro således lemnade alldeles hjälplösa, och emedan vi hade förytttrat våra nipper och dyrbarheter, var jag alldeles utan tillgångar att få medicin åt min sjuka syster. Ni afhjelpade detta. Ingen dag har sedan dess gått förbi, utan att vi välsignande påmint oss er, och efter nu min syster också gjort personlig bekantskap med sin räddare, står för oss framtiden än ljusare, och vi önska er båda all jordisk lycka och välgång.

Sedan Emilia utsagt dessa sista ord, frambruto tårarne hos de båda flickorna. Ehuru väl det ej klär en karl att vara gråtmild, kunde jag dock ej förblifva känslolös och äfven mina ögon fylldes med tårar. Jag tog ett hjertligt afsked. Emilia följde mig med ljus, hvarunder hon yttrade sin ledsnad öfver att hennes far icke var hemma till aftonen, men tillade, att han alltid säkrast träffas hemma om morgnarne.

Hela den följande dagen sysselsattes mina tankar, huru jag skulle kunna utforska dessa flickors lefnadsätt och förhållanden under den tiden jag först lärde känna Emilia. Slutligen trodde jag mig kunna få någon upplysning i den tarfliga lilla trädbyggningen, der

jag såg dem första gången, då jag kom från kyrkogården. Jag gick dit och fick veta att en vaktmästar-enka bebodde och egde den. Gunman träffades hemma och jag frågade om hon kunde gifva mig önskad upplysning angående ett par unga flickor som — — Säkert de från Köpenhamn, afbröt gumman mig. Jo, de hette Kindblad, må ni tro; de kommo hit på våren här om året. Hvad de lefde af vet vår Herre; men nog fick jag hyran med besked. Af solen fick de sin frukost och tårar var deras qvällsvard. Nog var de sedesamma menniskor och innerliga mot hvarandra. Syskon sade de sig vara; Gud ska veta hur det var, ty hvad behöfde såna der resande att säga sanningen. En gammal man hemtade dem hit och densamma förde dem härifrån. Med tårar skiljdes de ifrån honom, med gläggje emottogo de honom. — Gud välsigne dem, hederliga va de emot mig. Sörja gjorde de, stackars flickor. Sy kunde de, och det var också deras arbete. Men intet kan jag säga herru, hvar de nu är — —

Jag lemnade gumman, som, ehuru ifrig att upplysa, dock icke kunde gifva mig några upplysningar af vigt. Jag ämnade gå hem, då jag under vägen träffade den hemlighetsfulla gubben, med hvilken jag, som läsaren torde påminna sig, engång kom i samtal på ett värds-hus. Gubben hälsade vänligt på mig, påminde mig om vår sista sammanvaro och bjöd mig enträget på societéten för att dricka ett glas äggtoddy på aftonqvisten. Jag tackade för bjudningen men afslog den, emedan

hans sällskap föreföll mig mindre angenämt, ja vidrigt. Han bad mig då besöka sig i hans kvarter, hvilket, på hans beskrifning, var i samma hus, som de unga flickorna bodde. Jag skiljdes ifrån honom, men följde på afstånd hans steg. Gubbens väg ledde åt Nikolaitorget framåt Arseniigatan. Vid hörnet af ett större hus stod en resvagn och en betjent vid vagnsdörren med en lykta i handen. Af skenet tyckte jag mig se och igenkänna Emilia Kindblad. Jag förmodade, att min förtrollerska skulle, måhända för alltid, lemna staden, och var just i begrepp att hälsa, då en bekant röst ropade: "god afton bror Hamster." Det var Robert P. med sin fru, min halfsyster Johanna, hvilka just kommit till staden i sällskap med Snabbstedt. Notarien skulle nu söka att åvägabringa förlikning mellan far och barn. Men den förre önskade process, ehuru barnen ville godvilligt afstå det mesta åt honom. Imellertid hade desse ett godt stöd i Snabbstedt; ty han hade en särdeles förmåga att uttrycka sig med lätthet, och han talade med hela värman af sin öfvertygelse, om hvad han verkligen ansåg höra till hederns och ärans fordringar.

Hemkommen, sysselsattes mina tankar af den oförklarliga likheten emellan Emilia och Johanna. Med dessa tankar och med föresats att förklara Emilia min kärlek, så snart jag blef ense med mig sjelf att kunna lyckliggöra en maka, insomnade jag.

SJUTTONDE KAPITLET.

Grymt du bedrog,
Lif med din hägring, som skimrande log.
Döden, ack! döden allena
Skall oss förena.

Följande dagen om aftonen, då jag spatserade af och an på mitt kammargolf, instörtade Axel Segerman med det mest förtviflade utseende. Jag frågade honom om han träffat sin far. Nej, svarade han, till min tillfredsställelse. Men hjälp mig nu i en mycket värre affär och följ mig utan dröjsmål! Jag har genom ett förhållande kanske förstört hela min framtid, gjort mig olycklig — tag dina instrumenter med dig; jag vill under vägen berätta för dig hela förhållandet. — Vi följdes åt.

— Du vet hvar kamraterne L. och M. bo. Jag gick dit för att enligt öfverenskommelse följa med dem ut; men i anseende till de mörka trapporne gick jag vilse och knackade på en dörr som var belägen en våning högre, än jag trodde. En för mig okänd flicka öppnade och kom mig öfverraskande till mötes med ett ljus i handen; af min förlägenhet såg hon tydligt att

Så slutades min lek.

3*

jag gått vilse — och vid min ursäkt erbjöd hon sig att lysa mig ned för trappan. Med en artig komplimang skiljdes vi åt. Jag hade ännu ett par trappsteg kvar; men under det jag famlade i mörkret, möter mig en manlig basröst som genast i vredesmod öfverföll mig med oqvädingsord; den obekante fattade mig dessutom i bröstet och ville hindra mig att komma undan. Uppbragt deröfver, då jag intet ondt visste med mig, fattade äfven jag min motståndare och gaf honom en sådan stöt, att farstun dervid gaf eko. Endast ett doft sorl hördes och allt blef tyst. Jag tviflar om mannens återfående, känner ej personen och vågar ej vidtaga några åtgärder till hjälp, utan beder dig förbindligast följa mig och göra hvad som står i din förmåga.

Med deltagande skyndade jag att hjälpa, om hjälp icke vore för sen. Men huru stegrades ej min bestörtning, då han förde mig till samma hus, der flickorna Kindblad bodde. Jag ilade trapporne uppför, då jag möttes af en jungfru med lykta. ”Jag är läkare, sade jag, har någon skadat sig här i huset?”

— Ja visst har kapten fått sig en dugtig smäll; men ondt krut förgår ej så lätt.

— Han lefver således ännu — och hvar finns han?

— Han blef uppburen på sina rum och vårdas der af sina döttrar.

— Jag följer med dig, sade Axel Segerman. Vid öppnandet af dörren trädde Emilia emot mig. Vittnar ej er ankomst, sade hon, att ni är en Herrans engel,

som åter besöker oss i nödens stund. Hon fattade min hand och ville ledsaga mig till den sjuke, men varseblef i detsamma Axel, hvilkens åsyn försatte henne i bestörtning.

— Mamsell Emilia, sansa er, för mig till er far! — Låt löjtnant Segerman stanna qvar här; det är han som kallat mig hit.

— Löjtnant Segerman! utbrast Emilia.

— Mitt namn är verkligen Segerman. Det som händt kan ej ändras. Jag har kommit hit, ej allenast för att förklara mig, utan öck för att godtgöra — om sådant mer kan ske — hvad jag oförvållande brutit. Gå in du, min värde vän Hamster, spara icke på din berömda skicklighet och tillåt mig att få stanna här så länge.

Ack min Gud! — tänkte jag — huru skall detta lyckligen slutas och jag skyndade till den sjukas säng. Här fann jag Ida sittande bredvid sängen badande hans tinningar. Så snart hon borttog handduken, igenkände jag genast den mystiske gamle mannen, hvilken jag en gång råkat på värdshuset och hvilken för några aftnar sedan bjöd mig in på societéten; han låg nu der sanslös, mällös och utan känsl.

— Tillåt mig mamsell, sade jag, i det jag tog den sjukas hand, undersökte pulsen och fann hufvudgården blodig. Både blånader och djupa sår tillkännagåfvo, att här var ingen tid att förlora. Jag framdrog min lansett och öppnade ådern. Blodet framströmmade ur hans arm, hvilken ock tycktes vara skadad. Jag anade

faran och beslöt att uppbjuda hela min förmåga för att åtminstone återkalla honom till sans. Detta lyckades mig småningom. Efter en lång pinsam väntan öppnade han äntligen ögonen och sade med matt röst: Tack herre, tack! Ni har en stor belöning att vänta af den Högste för ert bemödande. Gör mig ännu en tjänst och säg mig, om jag har lång tid öfrig. Derefter suckade han tungt och tillade: "det är af mycken vigt för mina barn, att jag får känna mitt tillstånd. Jag önskade äfven att tala med notarien Snabbstedt; känner doktorn honom?"

— Jag svarade ja.

— "Om jag dör, så är det ute med mina barn. Gud, om jag finge lefva ett år till! Känner ni min herre, att jag processar med Segermans barn? Går jag nu bort så här hastigt, så förklarar lagen mina stackars flickor för arflösa; de få då intet, de måste åter börja kämpa med fattigdom och brist, likasom den tiden då jag processade om min sednare hustrus arf, sedan hon afled i Köpenhamn, och hvilket arf hennes släktingar ville förneka mig af skäl, att de trodde sig kunna öfverbevisa mig om att hafva haft falska betyg, den tiden jag gifte mig med henne. Jag tog det säkra för det osäkra och for öfver med mina båda flickor hit till Åbo, i hopp att ännu träffa min ovärderliga första maka, och bönfälla om hennes tillgift, samt föreställa henne mina båda flickor. Men så snart jag i Åbo erhöll den underrättelsen, att hon blifvit för längre tid sedan död, återstod mig icke annat, än att genast återvända till Köpenhamn och qvarlemnna mina döttrar; och då kände mina flickor fattigdomens börda. Något bevisligt ondt kunde man i Köpenhamn icke påbörda mig, utom att jag förbytt namn. Jag fick således lyfta hälft-

ten af arfvet, och skulle fått alltsammans, om jag hade stannat kvar; men jag längtade att få hvila der min vagga hade stått. Ledsnaden öfverföll mig och den är ej annat än en slags olycklig hemsjuka, som tvingar anden att, för hvad pris som helst, återvända till det land, der hon först skådat dagens ljus. Nu är jag åter i detta land: alla illusioner hafva försvunnit, och blott den kalla, jernhårda verkligheten grinar emot mig med förvridna drag."

— "Känner ni min son Axel Segerman, som är löjtnant?"

— Ja, svarade jag, han är en bra karl. — — Jag hade således klart för mig min olyckliga moders förförare. De marter jag kände inom mig, voro tusenfalldiga. Jag hade så ofta suckat ve och förbannelse öfver den nedrige bofven, och nu låg han der, ett offer för den eviges hämnd, hvars domar äro outransakeliga. Jag samlade all min styrka, för att bibehålla lugn och svor inom mig att iakttaga en helig tystnad. Och dessutom: han var ju dock min far! — — —

— "Jag kan ej dö, vidtog åter den sjuke, innan jag får sluta min son Axel till mitt bröst och af honom bedja om til'gift för de lidanden, jag förorsakat hans mor. Han skall ock hafva en syster, född efter min bortresa, som lär heta Johanna; äfven henne önskade jag se. Var god och sänd bud till komminister Mannert, och bed honom kalla hit min son och min dotter, om de på något tänkbart sätt kunna anträffas; men mycket snart, medan jag ännu har full sans och krafter att förordna om min yttersta vilja."

Jag lemnade den sjuke, hos hvilken Ida ensam kvarstannade. När jag gick ut i salen, märkte jag att en förklaring egt rum emellan Axel och Emilia. Hon satt

och höll Axels hand i sin; ymniga fårar sköljde hennes kinder, och han syntes äfven högst upprörd och skakad i sitt innersta. Jag närmade mig dem i den öfvertygelsen, att de hade lärt känna hvarandra; öppet ville jag säga Axel hvad jag tänkte, ty jag förutsåg att här snart skulle blifva ett afgörande ögonblick. Samla dina själskrafter Axel, började jag, då du på din faders önskan går att tala vid honom. Jag skall gå och bereda honom på din ankomst; men du får för all del ej säga honom, att det var du som störtat honom i det beklagansvärda tillstånd, i hvilket han för närvarande befinner sig.

Uti få ord sökte Axel öfvertyga Emilia om sin ånger och anhöll om försoning, och i det han stod upp betäckte han sitt ansigte med näsduken. Sansa dig och och var en man, sade jag till honom; medvetandet att du ej med öfverläggning gjort det onda, bör ju styrka dig. Ännu en gång tog han Emilias hand, tryckte den och försäkrade vid Gud, att han var lika oskyldig som olycklig, samt tillade med själsstyrka: hvad som än kan hända mig, vill jag söka bära det som en man eignar och anstår. Om jag på något sätt kan försona mitt ofrivilliga brott genom att erbjuda dig och din syster min broderliga vänskap, så är jag er för lif och död! Vill du alltid vara min syser, Emilia? får jag kalla dig syster Emilia?

— ”Ja min bror,” sade hon, i det ett par silvertårar dallrade öfver hennes ögons klara blå botten, och de omfamnade hvarandra hjertligen.

Nu inträdde den efterskickade komministern, som ögonskenligen öfverraskades af Emilias och Axels omfamning. Uti komministerns blick skymtade för öfrigt ingen oro, ingenting som stack af mot hans alltid lug-

na väsen. Mig förestod att gifva honom upplysning om allt som hade tilldragit sig.

Mycket förundrad afhörde han min berättelse, men ännu mera bestört blef han öfver den gamle kaptenens andra giftermål och båda sednare barn. Men huru skulle jag skildra uppträdet i trappan mellan far och son? När jag, så skonsamt som möjligt, omtalat äfven detta, blef komministern rörd ända till tårar. Han beklagade Axels hårda öde, vändande sig derefter till Emilia, sägande: det är säkert mamsell Kindblad?

Ack min herre! ni är en Guds tjenare, vill ni icke vara god och gå in för att tala vid min far, han har säkert ganska mycket att säga er?

Det är min pligt, mamsell; men tillåt mig först att föra en syster i era armar. Hon vill genom er söka och vinna ett samtal med sin far; jag hoppas, att äfven hon skall få smaka den himmelska glädjen, att hvilade vid ett försonadt fadershjerter.

I detsamma inträdde Robert P. åtföljd af sin hustru.

Några få ord af komministern upplyste Johanna om förhållandet med systemen. Under tiden voro Emilias blickar uppmärksamt fästade på Johanna. Hennes ögon hvilade bönfallande som en engels på den allvarsamma systemens drag. Hon ville i dem söka det systerliga hjertat, hvarom den andlige gifvit henne förhoppning. Den ädla Johanna, som förskräckt afhört komministerns förklaring af förhållandena, såsom ock underrättelsen om att fadren var sjuk, talade några ögonblick med sin man och båda hastade derefter att med hjertlighet omfamna Emilia. Ida kom äfven ut och föreställdes Johanna. Imellertid gick jag till den gamle, som låg orörlig liksom i en dvala. Emilia inträdde skönare än någonsin, upprörd af de händelser, som inom så kort tid timat.

— ”Hvar är min son”? pustade den gamle, hvilken återfått sansen. Utan omsvep upplyste jag då, att han var tillstädes, men jag tillade att återseendets rörelse skulle öka faran af hans tillstånd.

Gubben aktade ej min varning, utan befallte Emilia kalla in Axel.

Ynglingen inträdde, kastade en ångerfull blick på den döende fadren, störtade, utan att kunna framstamma ett ord, fram till sängen och tryckte hans iskalla hand till sina läppar.

Högt snyftande slöt fadren denna son till sitt hjerta, som han engång så omenskligt öfvergifvit, och utbrast endast: ”min son Axel!”

Stum af smärta betraktade jag denna scen, utan att störa den heliga tystnaden.

Nu inträdde äfven Johanna och knäföll vid sin brors sida, under det komministern upplyste, att äfven hon vore hans barn.

— ”Jag känner dig Johanna, mitt dyra barn. Ja, mina barn, denna dag är en redogörelses dag; I skolen stanna qvar här, jag vill upprätta mitt testamente. Komministern torde vara god och sätta sig ned för att skrifva.”

Herr kapten, svarade komministern, doktor Hamster kanske skrifver och jag skall bevittna.

— ”Hamster, säger ni! hvarifrån härstammar denne Hamster?”

Han är son till en Mathilda Hamster, hvilken tidigt lemnade honom värnlös. Hon förkortade genom sorg sitt unga lif och anhöll på sin dödssäng att få anförtro sin späda son åt er första hustru, hvilken äfven vårdat honom med samma omsorg som sina egna barn, och påkostat hans uppfostran.

— "O Gud, bistå mig! äfven han är min son. Jag förförde den oskuldskraftaste och renaste qvinna, jag mördade hennes lugn — — — — ah, gif mig ett glas vatten — öfvergif mig ej mina barn."

Alla utbrusto vi i tårar. Gubben föll åter i vanmagt. När han åter kom sig före, kallade han mig till sin säng.

— "Du pant af min och Mathildas första kärlek, kalla hit din mor — men nej, hon kommer ej — hon svarar ej. Det är så stunt omkring de dödas läger, vinden hviskar i syrenhäckarne, månan tindrar mellan löfven; men ingen svarar oss, då vi sitta vid den älskades graf och gråta och fråga — och gråta å nyo, derföre att vi intet fått något svar. Men när vi sutit länge — länge — så flyger en aning, liksom en stjerne-gnista genom själen, och för ett ögonblick se vi — men det är genast borta igen. Hvad var det som skymtade för vår själs syn, hvad var det som klingade i våra öron? — jo ett: välkommen efter! Således: välkommen efter, är de dödas tröst till de lefvande; och band efter band brista och hyddan lutar småningom, och det blir ljusare för anden. Men träffar på engång evighetens klara dag vår själs öga, då ryggas det tillbaka, då sluter det sig och förvillelsen träder i stället för klarheten. Tro är ett behof för människohjertat och dess törst efter ljus och sanning är redan början till tro. Men då folket vandrar i skymning och hjertat ej får tillfredsställa denna törst i okunnighetens ofruktbara öken, då går det likt Araben, som dricker kamelblod i stället för vatten, på sin ökenresa; då blir tron vantro och det himmelska sinnet fanatism; då badar sig den arma människosjälen liksom fogeln i sand, när den ej kan få vatten. Men se! jag tror att min Mathilda

för mig öppnat himmelens port, för att visa mig en skymt af dess herrlighet. Måne det är så? — Mitt förstånd är förmörkadt, jag är således ingenting annat än en religiös vanvetting, ett af dessa ömkliga, halfsanna väsen, som flaxa och flaxa utan att komma till någon höjd, och likväl tro sig sväfva i högre rymder, ana mycket, men veta intet; som i en oupphörlig förvirring blanda tro med vantro, hopp med fruktan, kärlek med hat. Jag är karrikaturen af en himmelens son, och bibehåller, liksom karrikaturen, för att vara det, några drag som äro sanna, som i sjelfva deras skefhet bibehålla pregeln af något bättre. — — Hvar äro mina barn? — kommen alla hit. Axel — fortfor den gamle — jag vet att du och Johanna hafven anspråk på hela egendomen efter er mor; men efter Gud förlämnar mig detta ögonblick, då jag ännu kan upprepa min önskan, så beder jag, att ni delen lika med dessa värlösa flickor, hvilka äro fremlingar i detta land, der de icke en gång äga så mycket som en moders stoft att befugta med saknadens tår; anse dem för edra rätta syskon! Hafven I något emot denna önskan?"

— Jag uppfyller gerna och med glädje min fars sista önskan här på jorden, svarade Axel, och i detsamma omfamnade han alla sina syskon, samt sist mig, sägande: August, du har varit dyrbar för min mor, dyrbar för oss alla, du skall dela vårt väl, du som broderligt delat vårt ve!

Med tårfulla ögon och matt röst, utbrast vår gemensamma fader: "Sedan jag anammat den heliga nattvarden, dör jag nu nöjd och har intet mera att uträtta på jorden."

Innan beredelsen till denna heliga förrättning försiggick, sade komminister Mannert: Vet ni hvem det var som mötte er i trappan?

— Nej! svarade den gamle med bestörtning.

— Det var er son Axel, förlåt och trösta honom!

Då stammade den gamle: ”O Gud, det är din tillstädjelse! O min maka, min djupt förorättade maka, jag har förtjent allt detta! — —

”Barmhertighet, barmhertighet jag tigger.

— — — — —
Vänd af din vrede, släck den låga af,
Som fasansfull i mina ädror bränner! —

Låt mig få bada uti tårars haf

De brännsår på min arma själ jag känner!

O! gif mig tro, lägg ned uti min själ

En ljuf förtröstan, att din gudom finnes,

Och att du vill den fallne andens väl,

Och att din nåd i elfte stunden vinnes.”

— ”Kom min son, min Axel, kom till mitt bröst, jag förlåter och välsignar dig; förlåt du äfven mig!”

Axel kastade sig till fadrens bröst; ångrens och smärtans heta tårar fugtade den gamles darrande hand: far och son voro försonade.

Efter njutandet af en kort hvila, skedde förberedelsen och den gamle anammade nattvarden, hvarefter han, fullt sansad, fortfor:

— ”Mina barn! ingen af er har företräde i mitt hjerta, ni ären mig alla lika kära. August! förbanna mig ej för din mors skull; hon den renaste dygdens infattning. Hon älskade mig för högt för att ej gifva vika för mina böner; hon litade på varaktigheten af mina känslor och blef en lekboll för mina ombytliga passioner, ehuruval de bättre känslorna hade en god bundsförvandt i hennes hjerta. Jag har felat. Jag stod en brottsling framför hennes skuldfräa själ; men hennes hjerta uppfyllde alltid så herrligt det sköna budet: att

löna ondt med godt. Sedan Mathildas öde blef mig bekant hastade jag till ett giftermål med Axels och Johannas mor. Men för att tysta samvetets röst, reste jag en gång hemligt till Mathilda för att få se min August och för att erhålla den förfördas tillgift. På min framställan att vilja draga omsorg om hennes framtid, svarade Mathilda: "Du har blifvit rik, blifvit stor sedan du öfvergifvit mig, du lär tro att du genom penningar kan gifva mig ersättning för allt mitt lidande; men du skall se att äfven den svaga qvinnan kan vara stark, kan vara lugn äfven sedan hennes ungdomsdrömmar försvunnit. Det är ej rätt af mig att dömma dig till ständig ånger, att rycka dig ur din verksamhet för andras väl. Jag skulle då för den Högste få ansvara för ditt fäfangt förspillda lif — men" — — —

— "Jag föll på knä för min englagoda Mathilda och sade: din stolthet är oädel; om du blott visste huru högt jag ännu älskar dig! Mathildas svar var kort men värdigt och sansadt. Hon slöt det kära barnet till sitt bröst, hopknäppte händerna och riktade till himlen sina blickar, tillkännagifvande att hjertat uppsände sina önskingar på bönenas vingar till Honom, som så underbart leder våra öden. Hon bad, bad att allt hennes lidande måtte snart slutas, om det så vore Herrans vilja; ty detta vilkor fästade hon vid hvarje bönesuck, som uppgick ur hennes fromma hjerta. Då vi båda hunnit hemta oss, frågade jag med smärtans och ångrens hela ångest: hvar får jag söka tröst Mathilda, du förstår mig ej mer, eger jag något hopp om din tillgift?"

— "Min förlåtelse eger du, jag vill ej uppskjuta längre med försoningen, ty jag behöfver sjelf ganska snart bedja om tillgift" — var Mathildas svar. Den scen som nu följde mellan oss två, så länge åtskiljda, såg och

hörde ingen. Det var en af dessa själarnes sabbatsstunder, som vi ansågo alltför heliga att ens låta världen ana dess tillvaro.

— Ja, älskade söner! akten er att förföra oskulden; ty minnet af de lidanden, jag förorsakat Mathilda, har alltid förbittrat mitt lif. Ingen huld gestalt har kunnat bortjaga molnen ur min själ, ingen skingra oron i mitt hjerta, ingen fylla tomheten i mitt bröst; och då jag hörde att Mathildas hjerta hade stelnat, hennes kärleksfulla blick slocknat för alltid, då syntes mig att det enda som någon gång skulle kunna läka mitt samvetes sår, vore att nedstiga till henne i grafven. Jag tyckte min mannakraft bruten: Engel! utropade jag slutligen, jag följer dig snart; — men då höjde sig en röst i mitt innersta, som sade: "Icke så! — du har ett mål att lefva för, du kan ännu godtgöra det onda du förorsakat" I min upprörda sinnesstämning ansåg jag denna ingifvelse komma från Mathilda.

Här hemtade den gamle andan; en stark inre oro afmålade sig i hans anletsdrag och af hans hastiga, ofta afbrutna andedrägt kunde man sluta, att de inre stormarne ännu icke lagt sig. Efter en stunds tystnad började han åter:

— "Jag har en bön till er mina barn! förakta mig icke; jag har alltför länge föraktat mig sjelf. Döm ej hårdt öfver mig, jag står snart inför en rättvis men mild domare. — Jag var en glad, oförvägen, djerf yngling, som framför allt sökte fruntimmers gunst; jag blef ofta förtjust, än i den ena, än i den andra; jag var hvad man kallar fjäril, flygtig — brokig i själen, som dess vingar. Jag var lycklig i min glada verld af illusioner och drömmar. Framför alla dyrkade jag min Mathilda; hon framstod alltid för mig i ett himmelskt

ljus; hon var fattig men god, hon var i mina ögon som ett helgon — ett himmelens budskap. Jag blef passionerad i den goda glada flickan, som lik ett oerfarret lamm nalkades det lömska rofdjuret. Jag bedrog, jag förnedrade denna englarena varelse, bröt husfriden som en lömsk mördare. Att förråda vänskap för kärlek, tyckte jag vara en småsak, och att plocka den ros, som kom i min väg, ansåg jag för min rättighet. Men de blommor, som uppskjuta från lidelsernas rot, äro inga eterneller; de vissna så snart och förvandlas till vederstyggliga kardborrar. Vi männer kalla qvinnan för det svaga könet, på samma gång som vi, med skoningslös stränghet, just af de svaga fordra en styrka, den vi aldrig sjelfve ägt. I kännen för öfrigt Mathildas öde. — Efter att hafva brutit denna blomma, sväfvade jag till en annan, som jag såg uppspira i rikedomens sköte. Hennes hjerta var dock godt och ädelt, och icke så hårdt som den klingande metall, hvilken skulle blifva hennes hemgift: det var Axels och Johannas mor. Jag erhöll hennes hjerta och hennes hand; men äfven hon, den goda, den öfverseende, blef bedragen. Förgäfvdes sökte jag i hennes famn att finna glömska af mitt förra brott; jag var en gång insnärjd i förvillelsernas nät, jag försökte, men förgäfvdes att stadga mig. Min lefnad väckte uppeende, jag misshandlade min oförgätlige Marie — välsignelse öfver hennes stoft! — Jag nödgades fly från min lagliga maka, fly till fremmande länder. Der uppehöll jag mig nära två år. Men jag började sakna utkomst; ty ehuru indraget jag lefde, förslogo de medel jag medförde icke längre. Jag nödgades derföre blifva betänkt på att skaffa mig bergning. Jag hade vid min bortresa lyckats att af general-en-chef för det regemente, vid hvilket jag tjente i Finland, erhålla ett bevis, som

innehöll att jag säsom stabskapten innehade tjenst vid X... regemente samt att jag städse förhållit mig väl och tappert. Försedd med detta intyg samt min stabskaptens fullmakt — utur hvilka dokumenter likväl namnet Segerman utplånades och Kindblad i stället insattes, till undvikande af upptäckt — reste jag till Köpenhamn om våren år 18 . . — Icke utan svårigheter lyckades det mig att vinna inträde säsom löjtnant vid ett regemente. Genom ådagalagd skicklighet och välförhållande befordrades jag dock inom kort åter till kapten. Sedan lyckan åter började gry emot mig, var jag färdig att söka mig nya förströelser. Jag gjorde min kur hos dottern till en rik grosshandlare, Helmgardt, och erhöll med föräldrarnes samtycke ja af min "hjärtnybne" Caroline. Frukten af detta äktenskap äro mina döttrar Ida och Emilia. Jag sökte nu med rikedomens bländverk tysta samvetets röst; men Mathildas suckar, min Maries förebräelser förföljde mig i lifliga drömmar och jag upplefde samma sönderslitande marter, som förföljt mig allt sedan min otrohet mot Mathilda. Min andra hustru dog. Samvetsqualen öfver mina brott blefvo olidliga; jag fick en tärande hemlängtan. Genom utsväfningar och påkommande ålder snart bragt till förtviflan, reste jag åter hit öfver; här försporde jag att min förra lagliga maka äfven gått till sina fäder; jag fick således icke råka henne och bönfalla om den huldans tillgift. Hela naturen hade sammansvurit sig till hämnd öfver brottslingen: ingen ro i sömnen — och uppvaknandet. . . . Ack! — på ena sidan om hufvudkudden samvetsqualen, på den andra sjelf-föraktet. Nu står jag vid målet — I kännen nu min lefnad. — Nu sen I mitt straff — och *så slutas nu min lek* — den jag med kärleken ovärdigt be-drifvit.

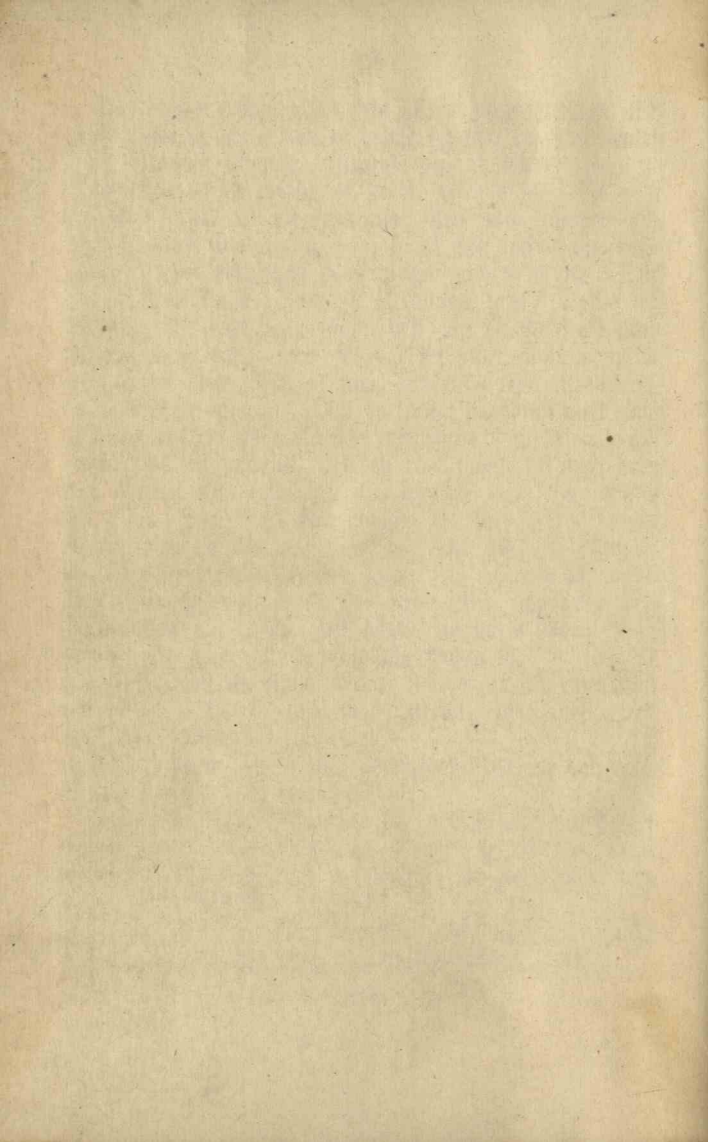
Den sjuke föll åter i dvala. Efter någon stunds förlopp uppslog han ännu en gång ögonen och med bruten röst och med uttryck, vittnande om att hans sinnen till någon del blifvit gripne af yrsel, yttrade han: "Mig är gifvet att tala till människorna: den som hungrar och törstar efter upplysning höre hvad mig blifvit uppenbarradt; ty den eländiges bön tränger genom skyn, och då jag nu var stadd i bön på Mathildas graf, klyfde sig skyarna för min själs ögon och jag skådade all himmelens herrlighet. Och det var ett stort rum, som ingen gräns hade, fullt af ljus, strålande från tusende si- nom tusende stjernor. Och en ljuslig harpoton med sång brusade mellan de tindrande stjernorna som dansade likt barnen på en julqväll. Och en röst talade till mig, men jag förstod den icke; ty den ljudade som harpoklang för mina öron. Men mig tycktes att Mathilda löste sig ur englaringen och nalkades mig och fläktade med sina vingar en ljuslig svalka kring min brännande panna. Och mina ögon klarnade och mina öron öppnades och jag förstod allt. Och jag hörde englarne säga: "Säg barnen der nere, att de ej skola frukta sig, ty Gud är kärleken; men de skola nalkas honom såsom rätte barn sin älskelige fader, icke med bäfvan, utan med gladt mod och kärleksfull tillförsigt — — — —"

Här tystnade den sjuke, dödsarbetet började och hans stormiga oroliga lif slocknade ut.

Efter begrafningen flyttade Ida och Emilia till Robert och Johanna. Men med min glädje är det för alltid förbi; ty för båda dem jag älskat, får jag endast hysa en broders ömma vänskap.

Sådan är taflan till närvarande tid. Möjligen torde framtiden gifva anledning till en fortsättning deraf.

Slut.

Gr. skönl: 1.

B 1550

